SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
PRENUMERATA METAMS:
Amerikoje $2.50
Kanadoj ir Lietuvoj $3.00
Pusei metų:
Amerikoje $1.25
Kanadoj ir Lietuvoj $1.50
Skelbimų kainas klauskite laiške.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National League of America.
Consisting of 83 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A.
Represents over 10,000 Lithuanians in the City of Boston and about 700,000 in the United States.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.
KAINA 5 CENTAI.

No. 12 | So. Boston, Mass., Kovo (March) 19 d., 1925 m. | Metai XII

Lietuvos Liaudis Protestuoja Prieš Vatikaną.

Zecchini Kiaušiniais Mėtomas.

KAUNAS, 10. III. 25. Kovo m. Kaune ir provincijoje įvyko dideli protesto mitingai prieš Vatikano pasirašymą konkordato su lenkais. Priimtoji rezoliucija Kaune reikalauja atitaisymo, arba atšaukti Lietuvos atstovą iš Vatikano ir Vatikano delegato iš Kauno. Nepaisydama policijos įspėjimo dalis minios aplinkiniais keliais prasiskverbė prie Mon. Zecchini'o buto ir, jam neišėjus, svaidė kiaušinius. Tuojaus atvykusi policija išsklaidė minią. ELTA.

(Iš aukščiau paduotos žinutės matyti, kad Lietuva vargu padarys konkordatą su Vatikanu, nors musų kunigai ir jų pakalikai ir labai to nori. Nes liaudis yra nusistačius prieš tai — nusis ačius dėl to, kad Vatikanas iškilmingai su škapleriais pavedė Vilnių Lenkijai. Romos pasiuntinį Zecchinį liaudis, kaip aukščiau matome, kiaušiniais mėtė. Todėl veikiausiai tas žmogus bus priverstas kraustytis iš Lietuvos. Jau nekartą buvo "Sandaroje" rašyta, kad Zecchini yra lenkų sėbras ir todėl Lietuvai nedraugas ir kad butų sveikiau Lietuvai be jo. Tuomet klerikalų laikraščiai sakė, buk mes norį apšmeižti dvasiškiją. Kažin ką jie dabar sakys, kada visa Lietuva išėjo prieš Vatikaną ir Zecchinį. Mes laukiame platesnių žinių apie tą atsitikimą nuo musų specialio korespondento, gerb. Runo.)

(Rašo specialis "Sandaros" koresp. RUNAS.

Negirdėti Dalykai.

16. II. Nepriklausomybės sukaktuvių diena iškilmingame Seimo posėdy šiemet ne taip buvo, kaip iki šiol.

Visuose pasaulio parlamentuose yra priimta skirti vyriausybės vietas nuo kitų, tačiau kademai paneigė tą paprotį ir nusižemino iki to, kad greta premjero p. Petrulio sėdėjo niekam nežinomas (bent opozicijai) jezuito formoj kunigas, toliau Zecchini, Karevičius.

Tuomi šis "gryno kraujo" kademų kabinetas prieš visą pasaulį prademonstravo savo nužemintą ištikimybę juodajam internacionalui, pasisakė visam pasauliui, kad ne lietuviai valdo Lietuvą, bet Vatikano statytiniai. Net pačioj inkvizitoriškiausioj Ispanijoj to dar nebuvo! Tai pasaulinis juodajam internacionalui ištikimybės rekordas! Lietuvos klerikalai čia tikrai visame pasauly "pirmieji"... Lietuvos klerikalai tikrai — ištikimi "katalikai", kurie neturi mažiausio Valstybės bei tautos garbės pajautimo jausmo.

Taip žemina "krikščionys" Lietuvos vardą, statydami jį pašaipos objektu visam kulturingam pasauliui.

Galutinas Purickio Byloj Nutarimas.

24. II. 1 val. Vyriausis Tribunolas viešai paskaitė nutarimą kun. Purickio, Križonio, Vaitiekuno ir kitų byloj.

Iš motyvų, dėl ko Purickis išteisintas pažymėtini šie.

Sacharinu, kokainu ir tt. prekiavimas (šmugelis) valdininkams nebuvęs uždraustas, tai ir kun. Purickis ir kiti tai galėję daryti; tačiau jeigu buvę ir įstatymai peržengti, tai pateisinama butinais valstybės reikalais (?).

Jeigu gi čia butų įžiurima valdžios neveiklumas, tai tam taikoma 1922 m. amnestija.

Siuntimas sulaikytų Jonišky vagonų buvęs teisėtas, nes kun. Purickis tai daręs, kaip ministeris.

Už spekuliaciją svetima valiuta kun. Purickis ir jo numylėtinė Jagamastaitė (vokiečių šnipas Lietuvoj laike karo) nebaustini todėl, kad esą įrodymų už ir prieš.

Už neatsiskaitymą iš 11 milionų auksinų Purickis todėl nebaudžiamas, nes V. Kontrolė savo laiku nereikalavusi tų valstybei padarytų nuostolių. Atskaitomybės nesutvarkymas gi — amnestuojamas.

Tai stambesni motyvai dėl stambesnių kaltinimų, iš kurių matyti, kad jie nelabai pradžiugins "krikščionis," kurie taip po išteisinimo akto triumfavo. Iš viso seka, kad **Purickis ir kompanija nors išteisinti, bet kalti.** Matyt, dėta visų pastangų, kad tik juos išteisinti, kad tik patenkinti įpykusį dievą — "krikščionių" visagalį bloką.

Nemalonu rašyti plačiau apie šį dalyką: skaitytojai patys padarys išvadų ir įvertins kaip Lietuvos teismą, taip valdančios partijos smurto žygius, taip patį Purickį su kompanija.

Šios rušies teismai bei jų sprendimai yra tik forma: visuomenė teisia tokius nusikaltėlius; visuomenė nuteis ir patį teismą!

Teisybės nepaslėpsi, ypač tokiuose dalykuose!

Lietuva Mokės Reparacijas.

Einant Versalės sutartimi ir Klaipėdos konvencija Vokietija įkainavo Valstybinius Klaipėdos Kr. turtus 600 milionų litų sumoj, kuriuos Lietuva privalo sumokėti aliantams kaipo reparacijų mokesnį už Klaipėdos kraštą, kaipo dalį buvusios Vokietijos.

Taigi, stipryš turi sunus ir posunius. Nukentėjusiai Belgijai, Anglijai, Prancuzijai nukentėjusi Lietuva turi mokėti karo nuostolius...

Kademai - Nauji Inkvizitoriai.

Kademų valdžia sugalvojo naują inkviziciją: elektra kankinti žmones.

Mariampolės Realės gimnazijos 14 metų mokinį Mažeiką kankino elektros srovės pagelba ir reikalavo, kad jis pasakytų, kad gimnazijoj yra komunistų organizacija. Kadangi vaikas nežinojo nieko ir nieko negirdėjo, tai, žinoma, nieko nepasakė.

Elektrizacijos inkvizicija esanti labai skaudi ir nepaliekanti aiškaus sužalojimo žymių.

Tam vaikui dėję elektros laidus prie smilkinių ir leidę stiprią elektros srovę, nuo ko vaikas kelius kartus buvęs apalpęs iš skausmų.

Tai "katalikiškos meilės" reiškiniai; musų "krikščionys" tai daro Dievo vardu!

Seimo Nepaleis.

Sudarę "stiprią vyriausybę" kademai, iš viso matyti, stiprins savo pozicijas. Prasidėjo valdininkų liuosavimas. Paliuosuota apskričių viršininkai Grigiškis, Marma ir žadama paliuosuoti dar Ežerėnų. Mat jie esą valdininkai geri, bet ne "krikščionys" ar nevisai "krikščionys," o dabartinei Lietuvos vyriausybei valdininkų nereikia, reikia tik "krikščionių." Po to eis kiti kademų "žygiai."

Dabar stiprinamasi Klaipėdos krašte. Ten jiems sekasi tų tarpe, kuriems jie gali paberti aukso, bet vilties maža, kad jie ten laimėtų. Per daug Klaipėdiečiai realiai mąsto, kad galėtų palaikyti kademus. Bet bando.

Žodžiu, kademai per fas et nefas stiprinasi. Ne seimo paleidimas jiems dabar rupi.

Dabar jie susirupinę galutinai užgniaužti opoziciją, ypač L. Valstiečius Liaudininkus.

Runas.

Vasario 16 d. Londone.

Lietuvos Ministerį Anglijai pagerbė daugumas pasaulio valstybių.

LONDONAS. Vasario 16 d. Lietuvos įgaliotas ministeris ir nepaprastas pasiuntinys Londone ir ponia Galvanauskienė suruošė priėmimą pasiuntinybėj. Dalyvavo Prancijos, Vokietijos, Japonijos ir Ispanijos ambasadoriai su žmonomis; Bolivijos, Bulgarijos, Čekoslovakijos, Kolumbijos, Danijos, Estijos, Suomijos, Norvegijos, Siamo, Švedijos, Šveicarijos, Turkijos, Venezuelos, Liberijos ir Portugalijos ministeriai su žmonomis; Brazilijos, Čili, Graikijos, Latvijos, Nikaraguos, Paraguajaus, Peru, ir Salvadoro atstovai su žmonomis; Anglijos ministerio pirmininko žmona ponia Baldwinienė ir kabineto nariai: darbo ministeris viskontas Peel, vyriausias lordas kancleris Cave, švietimo ministeris lordas Percy, vidaus reikalų ministeris Sir Joyson Hicks ir žemės ukio ministeris Wood su žmonomis. Be to, buvo diplomatinio korpuso narių, parlamento narių, visuomenės darbuotojų, ir visų didžiųjų laikraščių atstovai. Iš viso — pustrečio šimto svečių. Pasiuntinybė gavo daug telegramų pasveikinimų nepriklausomybės sukaktuvių iš pakviestųjų, kurie išvyko užsieniuosna ir iš parlamento narių, negalėjusių atvykti dėl skubotų darbų posėdžiuose. Į svečius padarė gražaus įspudžio musų dailininkų paveikslai ir ypač kreipta dėmesio į kunigaikščius, liudijančius apie musų tautos garbingą praeitį.

Pasipriešinimas Lenkijos Reakcijai.

Kairiųjų interpeliacija. Nepasitikėjimas Skržynskiui.

DANCIGAS. Kairieji lenkų seimo klubai ruošia skubotą interpeliaciją dėl paskutinio vidaus reikalų ministerio aplinkraščio naikinančio konstitucines teises taikant jas kresams (mitingų ir susirinkimų šaukimas rytų vaivadijose). Interpeliantai tvirtina, kad tas aplinkraštis nesutinka su konstitucija, kuri garantuoja senatoriams ir atstovams laisvę šaukti susirinkimus. Tuo aplinkraščiu lenkai nori visai nuslopinti tautinį judėjimą.

Be to seimo atstovas Vasilčukas įnešė nepasitikėjimo formulę Užsien. Reik. Min. Skržynskiui už tai, kad neteisėtai nušvietė Tautų Sąjungai tautinių mažumų padėtį Lenkijoj. Lenkų balsais prieš tautinių mažumų balsus nepasitikėjimas atmestas.

Naujas Egipto Kabinetas

CAIRO, kovo 13 d. Ahmed Ziqar Pasha įteikė karaliui kabineto rezignaciją. Bet tuojau tapo suorganizuotas naujas kabinetas, kurin įėjo įvairių partijų atstovų. Taipgi įėjo gana žymių žmonių, kas duoda manyti, kad naujas kabinetas galės veikti sekmingai.

Baisus Pasaulio Karo Pavojus.

Rusija pulsianti Pabaltiją ieškodama išėjimo į jurą.

KOPENHAGA. Danų generalinio štabo viršininkas generolas Birke smarkiai puola danų socialistinę vyriausybę dėl jos nusistatymo nuginkluoti danų valstybę. Pasak Birke Europai, o gal visam pasauliui grėsia pavojus daug žiauresnio ir baisesnio karo, negu kad paskutinis pasaulinis karas. Sovietų Rusija, ar ją valdys caras ar komunistų komisaras, nenurims tol, kol neras išėjimo į juras, kurias jai užstoja naujosios Pabaltijos valstybės. Yra labai galimas daiktas, kad rusai puls Pabaltiją valstybes ir tuo žygiu įtrauks į karą Vakarines Europos valstybes, kurios bus priverstos į tą karą įsikišti. Danija tuomet atsidurtų kariaujančių valstybių vidury ir neturėdama armijos ir laivyno, patektų į kėblią padėtį.

Rusus Apstojo Vilkai ir Meškos.

RYGA. Iš Maskvos pranešama, kad visam Kaukaze ir Užkaukazy daug prisnigę. Plėšrieji žvėrys eina iš kalnų ir miškų ir puola kaimus ir net didelius miestus. Taip antai Kutaise į rinką atbėgo didelė gauja vilkų. Teko ilgai kovoti, kol pavyko juos išvaikyti. Panašus dalykas įvyko Batume, kur vilkai sudraskė daug žmonių. To pačio miesto pakraščiuose raudonarmiečius puolė meškos. Tiflise net reikėjo suorganizuoti specialinė kariuomenės dalis kovai su plėšriaisiais žvėrimis.

Danzigo Klausimas Lygoje.

GENEVA. Praeitą savaitę pradėta svarstyti Tautų Lygoje Danzigo klausimas, kad išrišus nesusipratimą, kilusį tarp Lenkijos ir to Laisvo Miesto. Nesusipratimas iškilo dėl laiškų dėžių. Dr. Sahm, Danzigo burmistras, nurodė Tautų Lygai, kad Danzigas yra priverstas saugoti tvirta sargyba laiškų dėžes ir net laiškanešius nuo lenkų užpuolimo. Toliau jisai nurodė, kad Lenkija boikotuojanti Danzigo pramonę, dėl ko yra 10,000 bedarbių iš 370,000 gyventojų. Į šitai Lenkijos užsienio reikalų ministeris, Skržynskis, atsakė, pareikšdamas, kad boikotas paeinąs ne nuo valdžios veikmės, bet nuo Lenkijos publikos opinijos.

Tautų Lyga pasistengsianti kaip galima veikiau klausimą išspręsti.

Chicagos Lietuvių Auditorija.

CHICAGO, Ill. Vasario 14 d. įvyko atidarymas Chicagos Lietuvių Auditorijos. Jos pastatymas atsėjo $300,000. Auditorija pastatyta prie taip vadinamos Halsted gatvės, rodos, tarp Trysdešimts Pirmos ir Trysdešimts Antros gatvių, taip vadinamoje Bridgeport dalyje, kur randasi daugiausia lietuvių inteligentų: daktarų, advokatų, aptiekorių, etc. ir biznierių. Auditoriją pastatė pažangieji lietuviai. Sumanymas ją statyti kilo dar prieš karą, kuomet draugijos buvo išvarytos iš bažnytinės svetainės.

Iškasta Dideli Turtai.

Rusijoj, Kijevo mieste, Piečarskos Lavros požemiuose rasta be galo dideli turtai. Tarp ko kita atrasta keli pudai aukso, 110 pudų sidabro, 360 deimantų, procentinių popierių ir daugybė kitų brangenybių.

Lenkų Žveriškumas.

"Lietuvos Kelias," leidžiamas Vilniuje, praneša, jog jo redaktorių Kuklių lenkų teismas nubaudė 5 mėnesiams kalėjiman už patalpinimą eilių sąryšy su Vilniaus 300 metų jubiliejum. Nuteistasis apeliavo, bet apeliacijos teismas tik patvirtino tą bausmę.

Warren ir vėl Nepatvirtintas.

WASHINGTON, kovo 16 d. Šiandie vėl atmetė konformaciją Charles B. Warren, kurį prezidentas Coolidge paskyrė Jung. Valst. advokatu (Attorney-General of the United States). Tai jau antru kartu Senatas atmeta Warren'io nominaciją. Šįkart dar didesnis smugis jam užduota, nes jo patvirtinimas atmestas 46 prieš 39 balsais.

Šis susirėmimas Prezidento su Senatu yra vienas iš svarbesniųjų. Prezidentas yra dideliai nepasitenkinęs tuo atsitikimu ir rokuoja, kad šitoj situacijoje esą pavojuje netik didelis principas, bet ir jo paties prestižas įveltas.

Prieš Warren'io paskyrimą Jung. Valst. advokatu laikosi nusistatę visi demokratai atstovai, kurių yra 39, ir dešimt republikonų, kurių tarpe yra ir La Follette. Ir vienas farmerių-darbininkų atstovas.

Senatas laukia, kad Prezidentas paskirtų kitą žmogų į minėtą vietą. Manoma, kad Warren pasitrauks.

Giliausis Šulinys.

Kaune "Ragučio" fabrikos kieme iškasta 289 metrų gilumo artezinis šulinys, iš kurio muša fontanas 18 metrų aukštumo. Į vieną sekundą išlieja 3 kibirus vandens. Tuo budu per dieną vandens išlieja 259,200 kibirų. Šito vandens pakaktų visam Kaunui. Šulinys buvo kasamas per pusantrų metų. Kasė viena vokiečių firma.

Kalinių Pasikeitimas.

Lietuva ir Lenkija mano greitu laiku padaryti sutartį pasikeitime politinių kalinių. Kitaip sakant, Lietuva paleisianti lenkus politiniai prasikaltusius, o Lenkija — lietuvius.

A.L.T.S. REIKALAI

NAUJI NARIAI PRISIRAŠĖ PRIE ALTS.

Pittsburgh, Pa., 84 kp.
A. Musneckis.
Baltimore, Md. 5 kp.
Juozas Petrikis.
Los Angeles, Cal 72 kp.
P-lė A. Mežiunaitė,
Perth Amboy, N. J. 63 kp.
J. Gabrulevičia,
P. Aleknavičius,
Hudson, Mass. 81 kp.
A. Navickas,
Wm. Galubickas,
J. Barsulis.
Boston, Mass. 78 kp.
P-lė M. Andriulenaitė,
A. Budrienė,
Pittsburgh, Pa. 79 kp.
A. Makštutienė.
Worcester, Mass. 16 kp.
J. Stravinskas,
P. Bartušis.
Cliffside, N. J. 45 kp.
A. Maciulevičius,
J. Mileris.

Padirbėkim Visi.

Sandariečiai ir Sandarietės padirbėkime organizatyviam darbe visi iki Seimo.

Iki šiolei musų draugai darbuotojai ir darbuotojos smarkiai lenktyniavo Auksiniam Konteste ir lenktynės yra geros — pasekmingos pas tuos darbuotojus, kurie padarė pastangų ir atsidavė darbui. Tiesa, kaip kurie draugai neturėjo gerų progų, kiti neturi laiko tam pasvęsti, vienok yra ir tokių draugų, kurie panašių kliučių mažiau ar daugiau turi, bet jie padarė pastangų ir rado laiko ir geras aplinkybes pasidarbavimui organo labui. Jų darbas yra ir bus kol Sandara gyvuos užrekorduotas organizacijos istorijoj.

Seimas artinasi, paliko vos tik pora mėnesių laiko, todėl kviečiu visus draugus ir drauges Sandariečius, kad visi kas kiek galite pasidarbuotumėm gavime naujų narių ar skaitytojų musų organui. Padarykime specialį nusistatymą, kad su pastarais dviem mėnesiais pasidarbuotume labai žymiai organizatyviame darbe. Be abejo, kuomet mes kiekvienas padarysime pasiryžimą, tai darbas bus padarytas, bet jeigu atidėliosime ar tikėsimės, kad kas kitas padarys tą darbą, tai musų organizatyvis darbas stovės ant vietos.

Tuli darbuotojai musų, kurie jaučia sau už pareigą padirbėti liuoslaikiu organizatyviame darbe, jų darbuotė yra pasekminga. Organizatyvis darbas yra begalo reikalingas. Matome pastaruoju laiku kademai Lietuvoj net neturėdami sau pritarėjų pažangesnėj visuomenėj, darbą organizatyvį smarkiai veda. Tas pat ir Amerikoj, čionais kademų vienminčiai klerikalai veikia, mes Sandariečiai turėdami daugiau pritarėjų turime padvigubinti musų organizatyvį veikimą, politinė agitacija turi taipgi eiti visu smarkumu vietų kuopų veikime.

Sveikinimas ir Padėka.

Lietuvos Valstiečių Liaudininkų susivažiavimas Kauno Miesto salėj, kur su virš šimtas atstovų dalyvavo iš visų kraštų Lietuvos, sveikina Sandariečius ir dėkuoja už moralę ir materialę paramą kovoj prieš kademus.

Šiomis dienomis gavome pasveikinimą iš Lietuvos Valst. Liaudininkų buvusio susivažiavime Kaune, kur buvo valstiečiai susirinkę aptarti savo partijos reikalus ir podraug visą padėtį viso krašto gyventojų, kaip ir valstybės. Susivažiavime buvo skaitomas Sandaros pasveikinimas susivažiavimą per ALTS. Prezidentą gerb. J. W. Liutą, pasveikinimas sutiktas su dideliu entuziazmu ir ilgu aplodismentu. L. V. L. Susivažiavimas taipgi siunčia Sandariečiams širdingus sveikinimus ir dėkuoja už bendrą veikimą prieš bendrą priešą klerikalizmą, kuris jau rengia grabą Lietuvai su pagelba Rymo, kuris yra nusistatęs suvienyti Lietuvą su Lenkija kaipo dvi tautas ir vienatines Europoj katalikiškas. Lietuvos kunigai su priešakyje iš Rymo atsiųstu Zecchini popos pasiuntiniu ruošia konkurdatą (sutartį) su Rymo popos Imperija ir Waršavos imperijalistais.

Lietuvos visa visuomenė yra susirupinus, visi tikinti katalikai ir protestonai ir kitokių tikybų žmonės labai yra pasipiktinę ant kunigų šito pleno ir bile dieną išgirsime tuos žmones einant prieš Zecchinį ir visus juodojo internacionalo agentus tuos musų barzdočius kunigus, kurie šiandien jausdamiesi pilnais krašto šeimininkais ir valdonais, rytoj bus sutriuškinti, jeigu jie nesiliaus to Konkordato tvėrę. Lietuvos žmonės jau pradeda suprasti machinacijas kuniginės politikos, vedamos Lietuvoje.

Lietuvos Valst. Liaudininkai užtat ir yra susirupinę, kad musų tėvynė Lietuva nežutų. Kademams nerupi Lietuvos nepriklausomybė, nes jie kovoj už nepriklausomybę kraujo neliejo, kaip tik priešingai. Valstiečiai Liaudininkai kaip tik daugiausia dirbo, apsigynimo frontuose ir viduj valstybę ir jos visą aparatą tvėrė, todėl kiekvienam šių lietuvių ir rupi Lietuvos politinė laisvė — nepriklausomybė.

Amerikos lietuviai demokratai be abejo padės Lietuvos valstiečiams nusikratyti Rymo agentų ir Lenkijos epetitų valdyti Lietuvą. Mes Sandariečiai privalome visi dirbti organizuotis ir ieškoti viso ko kuomi galima paremti Valstiečius Liaudininkus kovoj už Lietuvą, už laisvę Lietuvoj spaudos ir sąžinės.

Sveikiname Lietuvos Valstiečių Liaudininkų partiją ir reiškiame jumis, broliai ir sesutės, Valstiečiai užuojautos ir prižadame jumis teikti moralės ir materialės paramos.

ALTS. Centro Sekr.
V. M. Čekanauskas.

Į Visus Sandariečius ir "Sandaros" Skaitytojus.

Jau mums yra žinoma, kad klerikalai savo reakciją suvaržyti pažangiąją spaudą ir spaudos žodžio laisvę, perkelia iš Lietuvos į Ameriką ir pirmus savo bandymus pradėjo ant musų organo "Sandaros," kurią kun. Garmus dabar tąso po teismus, už tai kad "Sandara" buvo pirmutinė, kuri išdrįso pasakyti tiesos žodį apie klerikalų nešvarią politiką ir kuriam tikslui jų renkamos aukos yra sunaudojamos.

Tie kartųs teisybės žodžiai klerikalam buvo didelis moralis smugis. Už tai jie pasistatė priešakyj sau už kankintinį kun. Garmų, patraukė "Sandarą" teisman, kad su teismo pagelba privertus "Sandarą," kartu ir visą pažangiąją lietuvių spaudą tylėti ir tokiu budu pasidaryti sau liuosą kelią, kuriuomi eidami, priegaulingu budu iš visuomenės galėtų vilioti dolerius savo juodojo klerikalizmo stiprinimui.

Jurė atrado šliakį kaltu.

Teisėjas paskyrė bausmę $750, kuri pasilieka kaipo kaucija iki Aukštesnio teismo nuosprendžio. Klerikalai iš to džiaugsmo neriasi iš kailio. Jų laikraščiai užpildyti aprašymais apie šliakį ir Sandariečius ir rodosi, kad taip jų galėjo butų tai jie tą žmogų ir nukryžiavotų.

O ką mes Sandariečiai dabar turime daryti? Ar mes susidėsime rankas ant krutinės ir galvas nuleidę ramiai eisime po kun. Garmaus išsvajotom kartuvėm ir tenai ramiai stovėdami lauksime kol mus su pagelba virvės pasiųs į dangaus karaliją? Ne! mes neprivalome nusimint. Priešingai, turime sujungti visas savo spėkas ir visi vienu balsu pasakyti, kad mes klerikalų reakcijai nepasiduosime. Mes eisime iki galui ir ieškosime teisybės! O tos teisybės suradimui mes užsidėsime ekstra mokestis po $1.00 ir sudarysime sumą nemažiau $3,000.

Kad mano šis raštelis nebutų balsas tyruose, pagal savo išgalę siunčiu jums $1.00 ir atsišaukiu į visus Sandariečius ir "Sandaros" skaitytojus, kad visi pagal savo išgalės paaukuotumėte apsigynimui nuo juodojo klerikalizmo, kas dolerį, kas daugiau. Mes dėl to dolerio ubagais nepaliksime, o jeigu kam doleris yra sunku ant karto aukuoti, tas gali kuopos susirinkime mokėti po 25c. į mėnesį. Gerbiami kuopų viršaičiai nepraleiskite nei vieno kuopos susirinkimo nepriminę nariams apie ektra doleriuką į apsigynimo fondą. Katrie nesilanko į kuopų susirinkimus, pasistengkite iš jų iškolektuoti. Tik nenustokime vilties ir pasišventimo, o pergalę bus musų!

P. P. Jaras.

Dr. Basanavičiaus Paveikslo Reikale.

Sandaros 1-mo Apskričio išleistas gerb. Dr. J. Basanavičiaus paveikslas Amerikos lietuvių visuomenėj randa gerbtiną vietą. Ant pirmų pranešimų jau gauname iš visų Amerikos kraštų nuo gerų tėvynainių to paveikslo reikalavimus. Gi kada visos Sandaros kuopos pajudins šį klausimą, tai be abejo, kad paveikslas bus labai išplatintas.

Sandaros 7 kuopos susirinkime So. Bostone buvo pakeltas to paveikslo platinimo klausimas ir kuopa paėmė išplatinti 20 paveikslų. Virš 10 liko ant vietos parduoti susirinkusiems nariams. 16 kuopa Worcester, Mass. taipgi smarkiai darbuojasi paveikslą platindami. Worcesterio Sandariečiai yra paėmę 35 paveikslus ir jie pareiškia, kad visus išplatins. Reiškia, Worcesteriečiai yra pasirengę sukirsti Bostoniečius. Dabar laukiame ką pasakys kitos Apskričio ir abelnai visos organizacijos kuopos. Paveikslo kaina tik $1.00. Atsižvelgiant į jo didumą ir gražų padarymą, tai yra pigu. Tolimesnių kolionijų Sandariečiai norinti įsigyti šį paveikslą kreipkitės į Apskričio Sekretorių sekančiu antrašu:

K. J. PAULAUSKAS
327 E St., So. Boston, Mass.

1-mo Apskričio Suvažiavimo Reikale.

Balandžio 19 d. L. U. K. Salėje, Lawrence, Mass. įvyks 1-mo Apskričio suvažiavimas. Šis suvažiavimas yra labai svarbus. Jame reikės išdirbti plenas vasaros sezono veikimui ir aptarti labai daug gan opių organizacijos reikalų. Šiais metais Sandaros Seimas bus vakaruose. Vargiai kuri musų Apskričio kuopa galės pasiųsti savo atstovą. Čia jau bus butinas reikalas, kad Apskričio suvažiavime, padaryti gerus Seimui įnešimus ir surasti budą, kad bent Apskričio Atstovą pasiuntus Seiman. Pertaigi, visos 1-mo Apskričio kuopos rengkitės į šį Apskričio suvažiavimą. Rinkite kiek galite daugiausiai atstovų bei nesigailėkite pateikti gerų sumanymų, kaip Apskričio taip ir visos organizacijos veikimui.

K. J. Paulauskas.
Apskričio Sekretorius.

Sandaros Kp. Veikimas.

HUDSON, MASS.
Sandariečių veikimas plečiasi.

Senai jau buvo rašyta apie Hudsono Sandariečių veikimą. Vietos ALTS. 81-ma kuopa daug veikia, tik gaila, kad musų korespondentai mažai į savo organą rašo. Vasario 14 d. ALTS. kuopa surengė balių su šokiais ir programu kaipo apvaikščiojimą paminėjimui Lietuvos nepriklausomybės 7-rių m. sukaktuvių. Šiame baliui (vakarienėj) atsilankė gana didokas burelis svečių. Prie parengimo ir vadovavimo šiame baliuj darbavosi gerb. ALTS. kuopos veiklios Sandarietės A. Valkavičienė, D. Trakimienė, A. Ražanauskienė. O. Šatienė ir A. Mikštienė.

Stalai paruošti gražiai, pilna žmonių, upas pas visus geras ir smagus. Laike vakarienės ALTS 81 kp. pirm. S. Trakimas buvo toastmasteriu, atidaręs programą ir pasakęs trumpą prakalbėlę pakvietė vaikus ir mergaites, kurie iš kito kambario pasirodo su tautiniais ženklais ir vėliavukėmis prieš publiką ir dainuoja Lietuvos Himną.

Programe musų jaunos sielos.

Programe dalyvauja visas burelis jaunų priaugančių Sandariečių: p-lės Julė, Ona Tataroniutė, Ona Šataitė, Ona Beleskaitė, Julė Ražanauskaitė, A. Sabeikaitė, B. Šatas, B. Trakimas, S. Trakimas, o pianu skambino p-lė Ona Mikštaitė.

Publikos prisirinko veik pilna svetainė ir visi buvo labai patenkinti Sandariečių šiuom pasirodymu publikai, ypatingai stebėjosi, kad jauni vaikai ir mergaitės taip puikiai atliko savo užduotį. Tiesa, reikia padėkoti Onai Šatienei už tokį gerą išlavinimą musų vaikučių. Laike vakaro griežė orchestra ir po vakarienės dar p-lė O. Šataitė padainavo: "Pasakyk, mano mylimas krašte." Deklamacijas išpildė Julė Trakimiutė, Ona Beleskaitė. Ant galo vaikai ir mergaitės visi sudainavo keletą dainų.

Vakarą visi smagiai praleido ir skirstydamiesi svečiai prašė Sandariečius daugiau tokių vakarų parengti. Kitados Sandariečiai mažiau veikė, bet pastaruoju laiku jau atsirado daugiau spėkų ir jos visos tapo sujungtos; seni ir jauni, vyrai ir moterys veikia, darbuojasi.

Bolševikuojanti dejuoja.

Musų kolionijoj randasi keletas ir bolševikuojančių lietuvių, kurie pastaruoju laiku irgi nori parodyti savo gyvumą, tik gaila, kad jiems mažai pritarėjų yra, todėl jie čionais nemažai susirupinę savo likimu. Kada Sandariečiai parengia kokį vakarėlį, tai "tavoriščiai" laksto ir visur pasakoja, kad Sandariečiai jiems daro kompeticiją, kad jie neužleidžia jiems veikti ir tt. Bet kas jų klauso? Visi juokiasi iš jų tokių nusiskundimų. Tai vienas susiraminimas tų tavoriščių, tai pasigyrimas per savo organą "Laisvę," kur visokių nesąmonių prirašo. Pavyzdžiui: nesenai čia lankėsi ALTS. C. Sekr. V. M. Čekanauskas, ir jis savo kalboje aiškiai pasakė kuomi yra tavoršičiai (komunistai) ir jie jam nei pusė žodžio negalėjo pasakyti, visi tylėjo, reiškia, gavo kailį išperti ir sutiko su tuom. Vėliau kalbėjo iš Lietuvos atvykęs Lietuvos Valst. Liaudininkų įgaliotinis, Jonas Makauskis, šį kart bolševikuojanti lietuviai manė, kad pakels lermą, kad su savo debatais suplieks Makauskį, bet atsitiko, kaip tik priešingai: tapo supliekti ir ant galo visi prisipažino, kad jie klaidingai yra nusistatę, tuli jų po debatų atėjo ir pasisveikino su Jonu Makauskiu ir V. M. Čekanausku, atsiprašė už savo žioplą užsipuolimą ir netaktišką pasielgimą. Tai matote kokį tie musų paklydėliai.

Bet visgi jie ar jų korespondentas aprašydamas savo organe "Laisvėj" šį įvykį visai kitaip nupiešia savo pralaimėtą žygį prieš Sandariečius. Matomai jie bando muilo burbulą pusti ir tuo pačiu sykiu neprisipažinti prieš savo komisarus esamus centre, kad jie tapo supliekti. Tačiau Hudsono lietuviai žino, kad komunistėliai suvaryti į ožio ragą.

Hudsono lietuvių kolionija maža, bet jau lietuviai čionai turi gerą organizuotą aparatą ir labai daug veikia ir moka orentuotis politiniame veikime. Tiesa čionais kova eina tik tarpe dviejų politinių srovių, tai, bolševikuojančių lietuvių ir Sandariečių; bet numatoma, kad bolševikėliai trumpoj ateity išnyks iš vietos lietuvių gyvenimo, nes jau jų veikimas silpnėja, o pastaruoju laiku visai susmuko. Priežastis to tai jų blogas elgimasi piktina lietuvius, bet tuo pačiu sykiu sau vis ant nenaudos viską daro. Tuli komunistėliai jau neranda vietos gyvenimui. Mat didžiumoje jie senberniai ir mažai kas juos laiko ant burdos, tat nelaimingiems reikia išvažiuoti kur kitur kvatieros ieškoti, o tas suprantama, senų bernelių bolševikuojančių skaitlių mažina. Čia apie juos visokių šposų tenka girdėti, tas taipgi jiems pakenkia ir noroms nenoroms turi išsikraustyti iš Hudsono. Tai tokios naujienos iš musų kolionijos. Turime gero, bet turime ir blogo. Tačiau blogumą geras pergalės ir tada bus viena iš pavyzdingiausių kolionijų lietuvių gyvenime Hudsonas.

Naujas Sandarietis.

DETROIT, MICH.
Vieša padėka Antanui Praškevičiui.

Kaip pereitą vasarą buvo dalinamos A. L. T. S. 3-čio Apskričio dovanos, tai viena dovana ($50) teko A. Praškevičiui 18 kuopos nariui Cleveland, Ohio. Tačiau A. Praškevičius, kaipo pilnai atsidavęs A. L. T. S. prakilniems idealams, tą dovaną paaukojo 3-čio Apskričio iždan, kas dėl naujai susiorganizavusio apskričio yra labai didelė parama.

Todėl A. L. T. S. 29 kuopa, Detroit, Mich. 3-čio apskričio narys, nutarė vasario mėn. susirinkime, išreikšti Antanui Praškevičiui padėką už tokią gausią auką musų organizacijos labui.

Už ALTS. 29 kuopą,
K. Šnuolis, pirm.

HARTFORD, CONN.

Vasario 24-5 d. lankėsi pas mus gerbiami svečiai Jonas Makauskis ir V. M. Čekanauskas, su prakalbomis. (RED. prakalbų turinį čia apleidžiame dėl to, kad jis yra paminėtas kitose korespondencijose.) Po prakalbų buvo renkama aukos. Aukavo sekančiai: ALTS. 46 kp. — $21.15, B. Suslavičius — $2.00, po $1.00 — A. Rastauskas, J. Kačkus, A, Valkevičienė, G. Levišauskas, V. Valiackienė, O. Plevokienė. Smulkių surinkta $13.85. Padengus išlaidas, likę pinigai pasiųsta Politiniui Iždui, p. A. Ivo vardu.

Paskui kalbėjo Sandaros Centro Sekretorius V. M. Čekanauskas, kuris, matyt, yra rimtas ir gabus kalbėtojas. Tik gaila, kad laiko buvo mažai ir kalbėtojui reikėjo trumpinti kalbą.

Toliau p. Makauskis atsakinėjo į bolševikų klausimus ir sumušė kiekvieną bolševikėlio klausimą. Klausimai, kaip kalbėtojas pastebėjo, esą paduoti iš bolševikų centro, nes ir kitose kolionijose buvo statoma tie patys ir toj pačioj formoj bolševikų klausimai.

Vasario 25 d. buvo vietos Sandariečių konferencija, kurioj dalyvavo Makauskis ir Čekanauskas.

Reporteris.

BALTIMORE, MD.
Fėrai.

Sandaros 5 kp. rengia fėrus Mariampolės Realės Gimnazijos naudai. Fėrai prasidės kovo 21 d., Tautiškoje svetainėje, prie Hallin St.

Jei kas norėtumėte ką paaukoti fėrams, malonėkite atnešti į svetainę subatoj po pietų. Bus žmogus priimti jusų dovaną.

Komitetas.

Ko ntesto Eiga

AUKSINIO KONTESTO REZULTATAI.	Skaičius Laipsnių (Points)
G. LEVIŠAUSKAS, Hartford, Conn.	2403
S. JAKUBAUSKAS, South Boston, Mass.	1977
PETRYLA A., Amsterdam, N. Y.	1821
ONA PALUBECKIENĖ, So. Boston, Mass.	1770
B. KONTRIM, So. Boston, Mass.	1375
J. LEKYS, Dorchester, Mass.	1205
A. BUINICKIS, New Britain, Conn.	813
ANDRIULIENĖ JULĖ, Chicago, Ill.	710
A. J. KARSOKAS, Cliffside, N. J.	710
J. VIRBICKAS, Pittsburgh, Pa.	601
S. K. GRIŠIUS, Chicago, Ill.	570
SELVESTRAS SHATAS, Hudson, Mass.	440
M. KVARATIEJUS, New Haven, Conn.	415
J. ZUBRICKAS A., Bristol, Conn.	410½
S. TATARUNAS, Hudson, Mass.	395
ONA PAREDNINKIENĖ, Los Angeles, Cal.	360
S. KONTAUTAS, So. Boston, Mass.	327½
J. RAGELIS, New Britain, Conn.	300
R. PAPLAUSKAS, Pittsburg Pa.	300
M. L. MASIONIS, Detroit, Mich.	285
V. A. VISMINAS, Cambridge, Mass.	267½
A. GUMAUSKAS, Providence, R. I.	197½
A. KRIAUČIALIS, Worcester Mass.	170
J. TRIBULIAUSKAS, South Boston, Mass.	170
P. REMEIKA, Bridgeport, Conn.	150
K. KEIDOŠIUS, Baltimore, Md.	140
J. NAUBURIS, South Boston, Mass.	135
P-lė V. SAČIKAUSKAITĖ, Pittsburgh, Pa.	120
MIKAS BUDAS, Chicago, Ill.	105
GRUBINSKAS, So. Boston, Mass.	105
V. VITUKINAS, New Britain, Conn.	85
J. KUIZINAS, Pittsburgh, Pa.	55
MOCKEVIČIUS A., Rocheste r, N. Y.	30

NEAPGYVENTOJ SALOJ.

Vertė Liekno Murgas.

(Tąsa)

Kada alkis prašalino mano negeistinas mintis, sugrįžau pas urvą, kame sutikau savo brolį bežingsniuojant šen ir ten siauru taku, kurį giliai pramynė žemėsna priešais savo lindynę. Jo galva buvo nulinkus žemyn, akys įsmeigtos stačiai žemėsna ir, matomai, buvo paskendęs mintyse. Aš linksmai prakalbėjau į jį, bet jis neišgirdo, tuomet praėjau pro jį ir įlindau urvan.

Dabar leidausi darban, kad apžiurėjus visus jo rakandus, kuriuos jis turėjo kaipo savastį. Maniau geriausia bus, jeigu dasigausiu iki jo baisios nelaimės dugno, ir parupinsiu jam paprastus gyvenime pasismaginimus. Atradau keletą dar nelabai surudijusių įrankių, pirmesniam pavartojimui. Budamas talentingu prie įrankių ir žinodamas kaip darbas reikia atlikti, tuojau pradėjau galvoti kaip butų galima padaryti tinkamesnis gyvenimo butas iš paprasto urvo. Pagal geografiškos linijos žinojau, jog durys ir ugniavietė niekad nebus reikalingos, bet greit suraminau save manydamas, jog laike audros gal bus ir reikalingos. Taippat džiaugiausi daug žinąs gamtos naturališkumo ir dėl savo nusiraminimo tikrinau save, jog laikui bėgant bus galima gyvenimas po biskį gerinti.

Likusį dienos laiką pašvenčiau tuotarpiniui salos išnagrinėjimui. Budamas gamtininku ir turėdamas neišsemiamą žingeidumų šaltinį tokiose apystovose ir tokiame ušmanyme, kurį sudariau savo darbui, užmiršau viską per tulą laiką. Ir tokiu budu saulei besileidžiant grįžau linkui lindynės.

Mano brolis vis dar tebevaikštinėjo taip, kaip palikau jį. Žinodamas iš pirmesnių patyrimų jo gyvenimo vietą, įėjau buvainėn neužkalbinęs jo, ir buvau besirengiąs prie pagaminimo valgių, kaip išgirdau už savęs prisiartinančius žingsnius.

—Edvardai, — jis tarė.

—O kas yra? — besigrįždamas į jį paklausiau.

—Aš tiktai norėjau tau pasakyti, kad tu manęs nematyti per dieną ar dvi. Aš noriu, kad nesirupintum apie mane.

Negalėdamas sugalvoti klausimo tokiame sumišime, pažvelgiau jam akysna. Jo sunykusio veido žvilgsnis sutiko mano ir vėl jis uždėjo savo ranką ant mano peties su negalinčia išvaizda, paskui nusigrįžo ir išpalengva nuėjo.

Netikėtas nusidavimas sumažino mano apetitą, kadangi tikėjausi užinteresuoti jį savo parengta puota. Išsėdėjau kelias valandas, žiurėdamas pro lindynės duris į lyg sidabru, mėnulio apšviestą gojų. Nėra žodžių, kad aprašyti tokį nepaprastą tykumą ir tuštumą. Esu tikras, jog niekad nėsu buvęs taip apvienytas, kaip tuo syk buvau.

Neturėjau supratimo į kurią vietą Danielius nuėjo, bet aušt ant, nubudęs iš neramaus miego, nusprendžiau suieškoti jį. Visą dieną ieškojau jo; išvaikščiojau kalnus ir pakalnes ir saulei besileidžiant, desperacijos apimtas, grįžau linkui buvainės. Eidamas pro kitą pusę kalno, kuriame buvo jo buvainė, staiga pamačiau kitą lindynę panašią į duris, ir nieko nelaukdamas skubinausi artyn prie jos. Priėjęs tuojau žiurėjau vidun, tikėdamas atrasti savo brolį. Išsyk mano žvilgsnis paskendo tamsoje, nemačiau jokio objekto priešais save, bet, vistiek, įėjau vidun ir žengiau į vieną šoną tamsumoje; o paskui, kada mano akys apsiprato su tamsa, pamačiau savo brolį.

Negalėdamas gerai įžiurėti, ėjau vis artyn prie jo, pakol visai aiškiai galėjau matyti. Jis sėdėjo ant akmens, abiems rankomis įsikabinęs jo briaunų, ir atvertęs galvą žiurėjo dausosna. Bučiau nupiešęs, jei bučiau galėjęs, tą įspudį, kurį jo visa išvaizda padarė ant manęs. Tai buvo žmogaus išvaizda liudyjanti pasiryžimą iškentėti didžiausius skausmus ir sunkenybes. Sugumbėję muskulai tisojo ant jo rankų; jo uoslės buvo labai išsiplėtusios, liuosai leidė besiveržiantį iš jo krutinės kvapą, ir gyslų tvaksėjimas buvo aiškiai matomas ant jo kaktos. Keista ir neapsakoma baimė apėmė mane, mano širdis lyg iš pasiutimo pradėjo plakti. Visas nudiegtas stovėjau nežinodamas kaip ilgai. Tačiau, instinktyviai lemdamas teisybę, pasitraukiau priešais jį ir pažvelgiau jam akysna; o jis lyg nematė ir negirdėjo manęs, neigi davė ženklą, jog žinąs mano atsilankymą. Negalėdamas ilgiau panešti to sunkumo, staiga griebiau jį savo glėbin ir nežmoniškai sušukau:

—Danieliau! Danieliau!

Jis neparodė jokio ženklo, tarsi nejautė mano išsigandimo. Nors ir tada, aš kibau prie jo, nutvėręs už rankų purčiau jį, jaučiau jo įtemptų rankų drebėjimą. Pagaliaus visiškai baimės apgalėtas, nusigrįžau ir svirduliuodamas išėjau.

Visą tą naktį išsitiesęs ant lovos be miego išgulėjau. Esu studijavęs medicinos mokslą, bet nėsu girdėjęs tam panašaus atsitikimo. Gal but už dviejų valandų po saulės užtekėjimo, sėdėjau šalia lindynės ir įsmeigęs akis žiurėjau linkui tos vietos, kurioje palikau savo brolį. Neilgai palaukus ant syk pasirodė žmogaus figura, tai buvo mano brolis.

Aš net pašokau išišgasčio, matydamas jį išblyškusį kaip drobę ir labai silpną. Ėjo labai palengva ir galvą žemyn nulenkęs, praėjo pro mane neatkreipęs jokios atydos, lyg kad butų visai nieko nematęs. Įėjo buvainėn, susirado maisto ir perpuolęs ant žemės pradėjo valgyti. Paskui paėmė pusbliudį pieno, kurį iš vakaro buvau padėjęs, išgėrė, ir padėjęs galvą ant rankų užmigo.

Tyliai dabojau jį, ir akyvai tėmyjau kiekvieną jo pasijudinimą. Kada jis atsikėlė, jo silpnumas aiškiai pranyko. Nuėjo pas šaltinį, kuris buvo netoli jo lindynės, ir bėgančiame vandenyje nusiprausė. Potam atėjo pas mane ir, atsisėsdamas šalia manęs uždėjo savo ranką ant mano peties.

—Brangus broli! — prabilo jis, — tavo pasielgimas buvo geras, bet malonėki daugiau to nedaryti.

—Ir tu tai žinojai, jog aš buvau tenai? — nusistebėjęs surikau.

—Taip, — jis atsakė, — žinojau.

—Na ir kodėl tu man neatsiliepei?

—Aš negalėjau atsiliepti, brangus broli, — ir vėl jis tuojau pakėlęs ranką sulaikė mane, — Dargi negaliu pasakyti tau, kodėl neatsiliepiau — jis pasakė.— Turi pasiganėdinti, Edvardai, tuomi, jog tau pasakysiu, kad to negaliu išvengti, ir, kad tu negali tame man pagelbėti.

—Bet tas užmuš mane, — surikau.

—Galbut, — jis labai išlengvo atsakė, — arba gal tas mane pirma užmuš, negaliu pasakyti.

Sėdėjome keletą minučių nepratarę viens kitam nei žodžio.

—Danieliau, — pasidrąsinau pagaliaus, — aš turėjau viltį, kad išlaukiniu budu galėsiu tau pagelbėti — parupinti maisto, pavyzdžiui...

—Aš jusų patarnavimo negalėčiau priimti, — jis atsakė. — Neturiu kuomi tau atsitarnauti. Ir, apart to, išmokau linksmai padirbėti, ką fiziškas triusas reikalauja. Sala yra apdengta šviežiu maistu, tu tai žinai.

—Bet, jeigu apsirgtum? — tariau.

—Jeigu apsirgčiau, — paantrino jis, — butų vienas iš dviejų: pasveikti arba numirti.

—Tokiu budu, jųs nejaučiate skausmo?

—Išmokti panešti skausmą, buvo viena mano užduočių. — buvo jo atsakymas. —Aš manyčiau, — jis tarė, pakeisdamas dalyką, — jeigu jus studijavot visą savo gyvenimą, kaip kad studijavot man sykiu gyvenant, tai šiame laike jųs nebijotumėt šito apvienijimo, kurį surasite šitame naujame pasaulyje. Toje tuštumoje užtektinai bus medegos, kad pripildyti visas laikas.

—Gal but turėsiu viską tai patirti, — pasakiau, — bet, Danieliau, tu buvai čia dvidešimtį metų ir nematei laivo. Tat kaip aš galėčiau žinoti, jog pasekmė mano studijavimo galėtų buti žinoma pasauliui? Dargi neturi popieros ant ko parašyti.

Jis sėdėjo žiurėdamas priešais save į mėnulio apšviestą vandenį. Potam vėl pamačiau keistą nusišypsojimą jo veide.

—Visata sielgriauža, su kuria aš pats sykį kariavau, dabar gi kankina tave, ir kaip aš norėčiau tau pagelbėti užkariauti ją! Per vienus metus ar ilgiau, aš taipgi, laukiau laivo atplaukiant ir parašiau geriausius muzikos veikalus ir išliejau visas savo sielos ašaras. Bet, Edvardai, aš daugiau jau neberašau muzikos veikalų, ir nei biskio nesibijau, jog mano darbas nebus žinomas pasauliui.

Jo balsas pasidarė silpnas, jo akys buvo įtemptos į spindantį lyg sidabro mėnulį, kuris švietė viršuj medžių.

—Ant tos milžiniškos planetos, akmens ir geležies, — jis tarė, — tenai sykį buvo spėka, gyvybė ir grožybė; ir dabar ji skrieja erdvėse per metus, per amžius, šalta, negyva ir rami. Su laiku ir šita planeta, taipgi, skris per metus ir amžius; ir akys jau nematys jos, ir protas nežinos jos; ir balsai žmonių bus nutildyti ant jos, ir žmonių paminklai bus pavirtę į dulkes ant jos, ir sakyk, Edvardai, kas tuomet iš mano muzikos, kas tuomet iš tavo mokslo ir tavo knygų?

Neturėjau ką jam atsakyti.

—Gal but per visus amžius, kaip šita sala egzistuoja, — tarė jis, — nėra užmynusi ant jos žmogaus koja pirma musų.

Pasakęs tuos žodžius, mano brolis uždėjo savo ranką ant mano peties ir nuėjo sau. O aš, budėdamas nakties gludumoje mačiau jį bevaikščiojant palei jurą ant balto smėlio, tai į vieną pusę, tai į kitą.

Tur but mėnuo praslinko nuo to atsitikimo, tikrai negaliu pasakyti — mažai dabojau laiką. Dirbau prie tos jo lindynės, kad padarius nors biskutį tinkamesnę gyvenimui vietą; sulošiau rolę medžiotojaus ir gamtininko. Visą laiką buvau užimtas rankų darbu, bet labai retai buvau linksmas, arba ramus. Diena iš dienos ta sunykusi ir tyli figura bastėsi, šen ir ten, priešais mano akis; ir valanda po valandai tie keisti, ramųs budėjimai prie buvainės vis tęsėsi ir tęsėsi. Aš dariausi vis neramesniu ir labiau prislėgintu iki, pagaliau, vieną naktį, prie pabaigos mano ilgo ir nualsinto budėjimo, mano kantrybė pasiekė savo augščiausį laipsnį.

Atsimenu, kaip sėdėjau šalia jo, ir, lyg maldaująs kudikis pagriebiau jo ranką.

—Danieliau, — paklausiau, — ar tau neatėjo į mintį, jogei tu esi labai žiaurus dėl manęs?

—Žiaurus? mandagiai paklausė, žiurėdamas man akysna.

—Taip, žiaurus, — atsakiau jam. — Aš laukiau. O kaip ilgai laukiau! Man atrodė, kad tas negalėtų ant visados tęstisi: tavo nuolatinis apsiėjimas su manimi, lyg su mažu vaiku, pasidarė man nepakenčiamas.

—Edvardai, — suriko jis, — aš žinau ką tu nori pasakyti, bet aš prašau tavęs, kad tu butumei kantrus ir pasigailėtumei manęs?.

—Aš negaliu tavęs pasigailėti! — sušukau užsikarščiavęs. — Sakau tau, jog negaliu to sunkumo ilgiau panešti; matai, jog einu į pasiutimą! Šitas apvienijimas ir ta tankiai besikartojanti nerimąstis — prisiekiu tau, kad ilgiau negaliu to visko pakęsti!

Danielius užsimąstęs sėdėjo, ir įtempęs akis žiurėjo į dausas. Už valandėlės vėl tęsiau savo kalbą, tik šį sykį mandagiau kalbėjau, maldaudamas jo.

—Danieliau, — tariau, — bereikalingai tu man nori įtikinti, jog tu privalai su manim apseiti taip, kaip apsėjai per visą šį laiką nuo mano atvykimo į šitą vietą: Aš tavęs ieškodamas atvykau ant šitos salos — tik su tuo tikslu — ir meile mano širdyje. Ir tu dabar toliniesi nuo manęs; apsieini su manim lyg ne su žmogumi!

—Sustok, Edvardai, sustok!— maldaujančiai suriko Danielius. —Nepasakok man tokius dalykus! O, nelaimė! Ką galiu tau pasakyti, ir kaip galiu tau tai pasakyti? Kad suprasti mano mintis ir atjausti tą, ką mano širdis jaučia, dar neužtenka buti žmogumi.

—Neužtenka buti žmogumi? —paantrinau.

—Ak! ar tu manai — ar gali manyti, jog šitas dalykas, apie kurį mudu kalbava, butų mano ir galėčiau tau jį duoti, norins save pasiaukuodamas, ar tu manai, kad aš tau jo neduočiau su džiaugsmu? Viską, ką meilė galėtų suteikti tau atiduočiau. Bet to, ko tu manęs klausi apie mano ypatą, negaliu tau pasakyti!

—Tu sakai, — prikibęs prie argumento, paklausiau savo mokslišku instinktu, — tu sakai, kad tavo paties gyvybėje, tavo paties prote yra tam tikri dalykai, kurie butų galima perduot kitam?

—Taip, aš galiu perduot kitam, — tarė jis.

—Ar tiktai vartojant žodžius? — pradėjau.

—Žodžiai neturi tame jokio santikio — mandagiai atsakė.

—Bet mintys, Danieliau!— užprotestavau. — Žmogaus prote gali buti tokios idėjos, kumioms išreikšti nesurandame žodžių, bet visgi galima suartinti jas, atvaizdinti jas.

—Mano prote yra tokie dalykai, kurie nėra jokiomis mintimis, arba idėjomis, — buvo greitas atsakymas.

—Aš to nesuprantu, — sušukau.

—Žinau, kad tu tai nesupranti, taigi čia ir yra pats dalykas.

—Bet kas tie dalykai galėtų buti? — susikrimtęs paklausiau, —kaip žmogus galėtų juos turėti savo mintyje?

—Toje butinoje valandoj minties negali buti, — čitavo mano brolis.

Tyliai sėdėjova, ir ilga pauza sekė. Paskui vėl pradėjau:

—Leisk mane paklausti tavęs Danieliau, gal but tu nesupranti, kaip yra sunku žmogaus protui tikėti tam, ko negali paliesti, kas yra k i t o žmogaus prote.

(Bus daugiau)

Izaokas Njutonas

(1642—1727)

(Tąsa)

Njutonas jau pirmiau matematika užsiimdamas, daug galvojo apie įvairius judėjimus. Štai kodėl buvusiems Njutono biografams atrodė labai galimas dalykas, kad tas krintantys obuolys atvedė jį prie minties apie tą ypatingą pajėgą, kuri kunus traukia prie žemės, kad ji verčia juos kristi nuolat augančiu greitumu, ir kad ji veikia kaip pačiame žemės paviršiuje, taip ir ant aukščiausių jų kalnų. Iš čion išeina jau nauja mintis: ar ta jėga neveikia ir už aukščiausiųjų kalnų ribų? Ar ne tą pati pajėga laiko, pavyzdžiui, kad ir artimiausią žemės palydovą — mėnulį prie žemės? Ar ne dėl to ir pati žemė sukasi aplink saulę, kad ji turi tos pačios pajėgos, kurios veikimo plotas apima ir žemę? Ir bendrai, ar nevieš patauja visatoje ta pati pajėga? Vienu žodžiu, ar musų pastebima žemės traukimo pajėga nėra vienas atsitikimas iš bendro visatos traukimo pajėgos dėsnio? Kai kurie Njutono laikų mokslininkai ir jo pirmtakunai irgi buvo apsistoję prie šių klausimų, šiek tiek spėliojo apie traukimo pajėgą, kuri gali buti tarp atskirų dangaus Kunų, bet niekam nepavyko tas dėsnis taip bendrai aiškiai ir tiksliai išreikšti, kaip Njutonui.

Neva taip gimė viena didžiausių mokslo idėjų — visuotinas traukimo dėsnis. Įrodyti, kad ištikrųjų toks buvęs Vulstrope rodydavo dar ir obelį, nuo kurios nukrito garsusis obuolys. O kai obelis išdžiuvo, tai kaipo istorinį paminklą iš jos padarė suolą. Nors ir kažkaip įtikinanti šios rušies įrodymai butų, vis tik dabar jais jau nebetiki. Pavyzdžiui, garsusis matematikas nuoširdžiai užsigavo tuo abelies anekdotu. Jis sako: "Istorija apie obuolį — permenka. Ar obuolys nukrito, ar kabojo, bet kaipgi galima tikėti, kad žymieji atradimai panašių atsitikimų ar pagreitinami ar sulaikomi? Tikra tiesa greičiausiai buvo štai kokia: pas Njutoną nobradas trumparegis žmogus ir ėmė jį tardyti kaip jis priėjo prie tokio atradimo. Įsitikinęs, kad jam tenka kalbėti taip, kaip su mažu vaiku kad kalba, ir norėdamas greičiau jo nusikratyti, Njutonas pasakė, kad jam ant nosies nukrito obuolys. Jo tardytojas išėjo visai patenkintas."

Tik viena kryptimi užsispyrus galvojant padaroma didžių atradimų. Pats Njutonas mėgdavo kalbėti, kad jis savo didžiuosius atradimus padaręs tik dėl to, kad jis nuolat apie juos galvojęs: "aš nuolat laikau galvoje mano tyrinėjamąjį dalyką ir kantriai laukiu, kol menkas proto spindėjimas iš lėto virs blizgančia šviesa." Kitą kartą jisai sakė: "Genijus — tai viena kryptimi sutelktos minties pakantrumas." O apie tai, kaip toli tas Njutono minties pakantrumas siekdavo, galima spręsti kad ir iš to, kad Njutonas niekados nenagrinėdavo dviejų dalykų vienkart. Gi kaip didelė jo protavimų proceso energija matyt kad ir iš to, kad nežiurint didžiausio malonumo, kurio jam duodavo moksliniai protavimai, į galą jis vis tik imdavo lyg ir neapkęsti to klausimo, kurį jis perilgai tyrinėdavo. Dar daugiau liudija apie jo protavimų proceso energiją nepaprastas jo išsiblaškymas. Vienas jo biografas pasakoja: "Apystovų jam lyg ir nebuvo. Kartais pasitaikydavo, kad atsibudęs rytą, Njutonas didžiąją dienos dalį išsėdėdavo lovoje, nieko negirdėdamas, nieko nepastebėdamas, visas paskendęs savo skaičiavimuose. Pietųs jo laukdavo ištisas valandas. Kartą pas Njutoną atėjo jo draugas daktaras Stiukeli. Šeimininko nebuvo. Ant stalo padėti pietųs. Valandą palukėjęs nekantrus svetys pakėlė lėkštę ir pažiurėjo, kas paruošta pietums — pamatė viščiuką. Stiukeli suvalgo pietus, o po lėkšte atgal padeda tik kauliukus. Pagalios ateina ir Njutonas. Pasisveikinęs jis tuoj sėdasi prie stalo ir atvožia lėkštę. O po ja tik kauliukai. "Vienok koki mes filozofai išsiblaškę," sušuko Njutonas: "tikrai aš maniau, kad esu dar nepietavęs." Kitą kartą Njutonas užsimanė pusryčiams kiaušinį išsivirti ir išsiėmė iš kišeniaus laikrodėlį. Dar sekundė nepraslinko, o jis, kaip paprastai, paskendo savo skaičiavimuose. Atsipeikėjęs jis mato: rankoje — kiaušinis, o puodelyje verda brangus, sekundes rodantis laikrodėlis... "Teisus buvo Bio apie Njutoną sakydamas, kad "jis gyveno kad protautų ir skaičiuotų."

Aišku, tik nenuilstamas darbas judėjimo klausimų srityje, pagaliau atidengė Njutonui visuotino traukimo paslaptį. Bet pats Njutonas tuo dėniu įtikėjo toli gražu ne iš sykio. Anot Bio Njutonas štai kaip galvojo: "Jei tas visuotinas traukimas yra, tai jo pastovumas, ar kitėjimas, o taip pat ir pajėga įvairiuose nuo centro atstumuose privalo paaiškėti iš įvairaus planetų judėjimo ir tuos judėjimus palyginus galima išreikšti to traukimo dėsnis. Iš tikrųjų jų tarpe yra tas nuostabus jau Keplerio pastebėtas santikis: santikis yra tas, kad įvairių planetų apsisukimo laiko kvadratai proporcingi jų vidutinio nuo saulės atstumo kubams. Šiuo dėsniu remdamasis, Njutonas skaičiavimais rado, kad saulės traukima pajėga mažėja proporcingai atstumo kvadratu." Šį spėjimą reikėjo galutinai skaičiavimais patikrinti. Njutonas jau žinojo, kad žemės paviršiuje krisdamas kunas, oro priešinimąsi pašalinus, pirmą sekundą nueina 15 pėdų, o kiekvieną sekančią sekundę kritimo greitumas paauga vis 32 pėdomis. Tai štai koks judėjimas nustatomas žemės paviršiuje, t. y. vieną žemės spindulį atstu nuo nuo žemės centro. Jei ta sunkumo pajėga tikrai kinta atvirkščiai proporcingai atstumo kvadratui, tai du žemės spinduliu atstu nuo žemės centro kunas kristų ne 2, bet 4 kart mažesniu greitumu, ir, aišku, pirmąją sekundę nueitų ne 15 pėdų, bet 15/4 pėd. kelią. Taip ir toliau protaudamas Njutonas suprato, kad 3 žemės spindulius atstu nuo žemės centro krintantis kunas pirmą sekundą nukristų 15/9 pėdos, ir tt. Kadangi mėnulis yra 60 žemės spindulių atstu nuo musų, tai žemės traukimo pajėga mėnulio orbitoje turi pamažėti 3600=60(×2) kartų, palyginus su jos veikimu žemėje. Tai gi, jei mėnulis imtų kristi į žemę nuo tos vietos, kur jis dabar yra, tai pirmąją sekundą jis nueitų 15/3600 pėdas=1,353 milimetro. Kodėl gi iš tikrųjų mėnulis nekrinta žemėn? Ogi užtai, kad jis yra ne vienos, o dviejų pajėgų įtakoje. Viena verčia jį artintis prie žemės, o kita — traukia į dangaus erdves. Bet jeigu staiga imtų veikti tik viena antroji pajėga, tai mėnulis iš savo orbitos iššoktų ir imtų lėkti jos liečiamąja.

(Bus daugiau)

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

"THE LEAGUE"
Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA,
Anthony A. Tulys
Editor.
V. M. Čekanauskas
Business Manager.
377 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
Prenumerata turi buti apmokama iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.
Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:
Metams kainuoja (Amerikoje) $2.50
" " Kanadoje $2.75
" " (Užsieniuose) .. $3.00

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Papa Atidavė Lenkams Vilnių.

Jau ne kartą buvo "Sandaroje" rašyta, kad musų kunigai tariasi su lenkais ir Vatikanu dėl musų sostinės Vilniaus; kad kunigai veda Lietuvą per Romą į Lenkiją ir tt. Taippat jau nekartą mes rašėme ir dėl Vatikano pasiuntinio Lietuvai, arkivyskupo Zecchini. Kalbėdami apie tą žmogų mes nurodėme, kad jis yra labai didelis Lenkijos bičiulis ir todėl jo atstovavimas Romos Lietuvoje negali daryt smagumo lietuviams patriotams. Pirmiau gal kam atrodė, kad mes vaduojamės tik prasimanymais ir tam panašiai. Bet paskutiniai Lietuvai skaudus įvykiai geriausiai parodo, kad mes žinojome ką kalbą. Nes visa tai, kas musų pirmiau buvo sakyta šiomis dienomis patvirtino Romos papos paskutinis pasielgimas.

Kovo 4 d. Papa padarė konkordatą su Lenkija ir iškilmingai pavedė musų brangią sostinę —Lietuvos širdį — Vilnių lenkams. Taigi, jei ligšiol kas dar nematė kokios teisybės prisilaiko "šventas tėvas," jei ligšiol kas dar klausė kunigų pasakos, kad "šventas tėvas" Lietuvos neapleis, tai dabar gali aiškiai matyti koks "geras" tas "šventas tėvas" lietuviams.

Ir Lietuvos gyventojai jau pradeda bruzdėti. Štai šiame numery mes talpiname telegramą, kuriuom pranešama, kad Kaune ir provincijoje įvyko dideli mitingai protestui prieš Vatikaną, ir kad minia mėtė kiaušiniais į Papos pasiuntinį Zecchini.

Jau net ir Lietuvos oficiozas, katalikiška "Lietuva" nebegalėjo užtylėti šito nekatalikiško Papos pasielgimo. Štai kaip ji rašo:

"Vatikanas ne tik "priėmė susidariusią padėtį," sutikdamas inkorporuoti Vilniaus vyskupiją lenkų bažnytinėn organizacijon: **jis pozitingai sankcionavo Želigovskio smurtą ir išdavė Vilniaus lietuvius lenkinimui.** Nes Vilniaus arkivyskupo paskyrimas konkordatu prikiauso lenkų valdžios ir negalima dvejoti, kad dabartinį vyskupą Matulevičių greitai pakeis koks nors lenkizmo apaštalas.

"Bažnyčia praeity lenkams buvo galingiausių įrankių Lietuvai lenkinti. Konkordatas tą įrankį lenkams grąžina, ir negali buti jokio dvejojimo, kad jie šitą taip sekmingą ir senai išbandytą įrankį pradės vartoti su dviguba energija.

"Lietuviams katalikams Vilnijoj ateina juodos dienos.

"Lenkai triumfuodami šaukia 'Štai ne tik Santarvė, bet ir aukščiausias pasaulį moralis autoritetas, Vatikanas pritarė mums ir sankcionavo musų smurtą. Lai gyvuoja brutali pajėga! lai gyvuoja smurtas'"...

"Lietuvos valdžia turi prie Vatikano savo atstovybę. Vatikanas turi Lietuvoje tik bažnyčios reikalams atstovą, kuris, rodos, nors formaliai nėra akredituotas, bet iš dalies eina ir diplomatinio atstovo pareigas. Ar po šio Vatikano žingsnio verta dar toliau palaikyti diplomatiniai ryšiai su Vatikanu — tenka labai abejoti. Šio klausimo išsprendimas pareina nuo musų valdžios, ir mes čia nenorėtume jai užbėgti už akių. Bet reikia pažymėti, kad po šitokio nedraugingo Vatikano žingsnio tie santykiai beveik savaime ira..."

Ir ištikrųjų kad ira. Nes pati liaudis jau veja Vatikano atstovą iš Lietuvos. Ir dar kaip veja —kiaušiniais!

Tai didelis smugis lietuviams iš Vatikano pusės. Bet nereikia nustoti vilties. Tas negarbingas "švento tėvo" pasielgimas tegu atidaro lietuviams akis, tegu parodo, kad laukti malonės iš "šv. tėvo" neišpuola. Atgavimui Vilniaus reikia rimto darbo ir viso krašto pastangų. Pirmas žingsnis jau padarytas — tai pasveikinimas kiaušiniais Zecchini. Šis lietuvių pasielgimas parodo, kad jie yra pasišventę kovoti už savo sostinę.

Apžvalga.

ŠIRVYDAS VAŽIUOS Į LIETUVĄ.

"Vienybė" praneša, kad jos direktorių po-seiminiame susirinkime tarp kitko tapo nutarta "Redaktorių J. O. Širvydą paliuosuoti 3 mėnesiams atostogų Lietuvon, kuriuo laiku jis galėtų vesti "Vienybės" keleivių ekskursiją."

Musų seno, uolaus ir sekmingo veikėjo, gerb. J. O. Širvydo, apsilankymas Lietuvoje, be abejo, bus naudingas ir Lietuvai ir Amerikos lietuviams. Girtinas sumanymas.

KUNIGAS NUSKRIAUDĖS MINYŠKĄ.

Praeitam "Keleivio" numery paduoda žinia iš Trentono miesto,N. J., apie areštavimą Romos katalikų kunigo M. Navako, šventos Jadvygos parapijos klebono. "Keleivis" rašo:

"Jis buvo paimtas iš klebonijos ir nugabentas tiesiog kalėjiman, kad nepabėgtų nuo bylos, kurią prieš jį užvedė Valerija Verbickaitė, Shenandoah'rio minyška, reikalaudama iš jo $25,000 atlyginimo už jos suviliojimą...

"Apkaltinimo akte mergina sako, kad kunigaudamas Shenandoah'ryje, kun. Novakas yra daug kartų užpuolęs, reiškia, nedorai su ja pasielgęs. Pirmu syk jisai pasielgęs su ja nedorai, kuomet ji nuvykusi pas jį klebonijon imti pradinių lekcijų į minyškas pastoti. Verbickaitė tada buvo apie 20 metų amžiaus. Po šito atsitikimo mergina turbut pradėjo negerai jaustis, nes ji sako, kad "dvasiškas tėvelis" tuomet prižadėjo vesti ją už pačią, ir kad ji apie tai neabejotų, jis davė jai žiedą..."

To kunigo ir tos minyškos "bičiuliavimasi" ėjo per kelerius metus. O 1921 m. kun. Novakas staiga pasišalino nuo jos iš Shenandoah'ro. Pagaliau minyška susekė kunigą ir tuojau areštavo, kad nebegautų progos nuo jos pasislėpti. Kunigas paleistas po $5,000 kaucijos.

VERTIMAI TEBUNA ANTROJ VIETOJ.

"L. Ž." kritikas daro pastabų dailiosios literaturos žurnalui "Baras," kam tas talpina daug vertimų, o mažai originalų.

Pastaba labai vietoj. Originalams turėtų buti pirmenybė, nežiurint ir tai, kad jie pasitaikytų silpnesni už vertimus. Stumdami savo kurėjus į užpakalį, mes mušame jų ambiciją ir todėl darome didelę skriaudą savo literaturai.

Šiame atsitikime mums pravartėtų pasimokyti iš francuzų.

JIE TIK "KVAILIEJI."

Bolševikų "Vilnis" ekstra-kairiuosius bolševikus vadina "ekstra-kvailiausiais."

Ar jie tokie yra ar nėra nesiginčisime. Bet vaduojantis to laikraščio logika, butinai turi padaryti išvedimą, kad "Laisvės" ir "Vilnies" pasekėjai yra tik "kvailieji," o "Aido" pasekėjai jau "eksra-kvailieji."

"VIENYBĖS" ŠĖRININKŲ SUVAŽIAVIMAS.

Kovo 7 ir 8 d.d. "Vienybės šėrininkai turėjo savo suvažiavimą, kuris gana pavykęs ir turėjęs 60 dalyvių. Kartu buvo ir iškilminga vakarienė. Naujas "Vienybės" direktoriatas susideda iš sekančių asmenų: A. Mikalauskas, J. Ginkus, W. Šidlauskas, Al. Šrupskis, Ks. Strumskis, Pr. Bajoras, J. Beržietis, Mag. Miltakienė ir Vl. Šabunas. O valdyba iš sekančių: Pirm. —A. Mikalauskas, I-mu Vice-Pirm. — Ks. Strumskis, II-ru Vice-Pirm. — A. Šrupskis, Ižd. — J. Beržietis, Sekr. — Pr. Bajoras.

Linkime vienybiečiams geriausių pasisekimų!

NAUJA MAIRONIES DRAMA.

Praeitą vasarą senas musų poeta Maironis (kun. Mačiulevičius) parašė naują veikalą "Vytautas pas kryžiuočius." Valstybės Drama jau stato šį naują veikalą.

KUN. KRUPAVIČIUS NUSIMANO APIE MOTERIS.

"Liet. žinios" praneša, kad "Lopšelis" rengė balių, kuriame buvo paskirta komisija išrinkti iš viso baliaus geriausią šokėją ir kartu gražiausią moterį ir tokiai sutcikti gėlių vainiką. Tarp kitų ton komisijon įėjo ir kun. Krupavičius. Iš to reikia suprasti, kad Kauno moterys laiko kun. Ksupavičių šokių ir moterų esteto ekspertu. Galbut moterys žino, ką daro.

M. PETRAUSKO VEIKIMAS.

Mikas Petrauskas praneša "Sandaros" Redaktoriui, kad jisai atsisakė užimti Lietuvos Operos direktoriaus vietą. Dirbsiąs prie nesenai sutvertų savo Lietuvių Muzikos Konservatorijos ir Liaudies Operos. Liaudies Operoje jau esą 70 narių. Šiauliuose M. Petrauskas irgi įkuria Konservatorijos ir Liaudies Operos skyrius. Liaudies Opera tuojau po velykų stato "Birutę" ir "Vaikas ar Mergaitė?" Vėliau statys "Šienapiutę" ir kitus veikalus.

Šitai pastebėjęs, Mikas Petrauskas rašo:

"Darbas nepelningas, kaip ir Amerikoj, o dabar dar menkiau, bet dirbt reikia. Darbas netik kad žmogų, bet ir tautas gydo. Kad žmonės gerai suprastų vertę kulturinio darbo, tai daug laimingiau visi gyventų ir kulturingai bartųsi, jeigu kartais prireiktų; bet nestatytų viens prieš kitą kanuolių."

TAUPUMAS IR TAIKA.

Prezidentas Coolidge, priimdamas savo inauguraciją, pareiškė, jog taupumas, dora ir taika yra svarbiausieji tautos išsilaikymui dėsniai.

Doros ir broliškumo palaikymas, žinoma, eis savo keliu. Bet valdžios taupumas gali ir daug priklausyti nuo Prezidento. Taigi, jei Coolidge laikysis savo pareiškimo, tai galima laukti mažesnių taksų.

PRIVILEGIJOS.

Dr. James R. Angell, prezidentas Yale universiteto, kalbėdamas alumnams, pareiškė, kad dėl vietos ir įtaisymų stokos universitetas turėsiąs sumažinti studentų įstojimą. Tačiau čia jis pasiskubino nuraminti alumnus, pasakydamas, kad Yale alumnų sunųs ir dukros galėsią įstoti, jei tik išlaikysią kvotimus.

Tas parodo, kad ir Amerikoje kur skiepijama lygių teisių mintis, dar vis palaikoma privilegijos.

PASITIKI JAUNUOMENE.

Jonas W. Liutas, Sandaros prezidentas, kalbėdamas "Vienybės" vakarienėje, esąs pasakęs: "Kuri tauta turi tokio sveiko jaunimo, tai tautai nelemta žuti. Į musų pėdas stos priauganti vyrai ir moterys, kurie kels musų gyvenimą ir tas sužliugusias, nieko nemąstančias sielas."

Malonu girdėti, kad p. Liutas mato viltį musų jaunime. Ir ištikrųjų Lietuvos jaunimas daug žada, kiek mes galime spręsti iš musų tėvynės mus pasiekiančios spaudos ir pasikalbėjimų su Lietuvą po karui aplankiusiais lietuviais. Tuom tarpu taip džiuginančiai negalime kalbėti apie Amerikoje augusį lietuvių jaunimą.

Kovo 20 Diena.

1920 metais, kovo 20 dieną, Kaune įvyko Mažosios Lietuvos Tautos Tarybos Atstovų kooptavimas į Lietuvos Valstybės Tarybą. Tas iškilmingas ir labai didelės reikšmės Lietuvių tautai įvykis buvo atliktas Valstybės Tarybos 48 Posėdy, į kurį atvyko Mažosios Lietuvos musų brolių atstovai: Vilius Gaigalaitis, Jurgis Strekys, Kristupas Lekšas ir Martinas Jankus, kad pareikšti Mažosios Lietuvos broliams, jog Mažosios Lietuvos lietuviai, per virš 500 metų vergijos išlaikę savo tautinį gyvumą, susivienija su Didžiaja Lietuva, gyventi bendrą nepriklausomą gyvenimą.

Susivienijimo iškilmės buvo įspudingos. Jose netik, kad dalyvavo daugelis svečių, bet sykiu dalyvavo ir Anglų Prancuzų, Amerikos, Olandų ir Latvių Valstybių atstovai.

Mažosios Lietuvos lietuviai pateiktame savo prisijungimo akte tarp kitoko pastebėjo, kad jie turi tvirtą viltį, jog jų atstovai tuoj bus išrinkti į Lietuvos Steigiamąjį Seimą, vėliaus į nuolatinį Seimą ir bendrai dirbs tautos darbą. Bet ar Lietuvos kademai išklausė tą Mažosios Lietuvos pageidavimą? Visai ne! Jie savo partijiniu apjakimu budami, Mažosios Lietuvos brolių reikalus pamiršo. Jie netik, kad nepašaukė jų atstovus į Steigiamąjį Seimą, bet neatsižvelgiant į tai, kad Klaipėdiečiai savo krauju galutinai atvadavo savo kraštą ir jį prijungė prie Lietuvos, kademai per tuos penkis metus nerado tinkamos progos padaryti Klaipėdos krašte rinkimus ir jų atstovus įleisti į Lietuvos Seimą.

Šiandiena Klaipėdos krašto reikalai yra kritiški, gi kademų valdžia į juos pro pirštus žiuri. Štai Klaipėdoj subankrutino apie 230 pramonės bei prekybos įstaigų, protestuota vekselių virš 4,000,000 litų, darbo neturi virš 2,000 darbininkų. Baudžiamųjų bylų padidėjo. Jų 1923 metais buvo 1,600, gi 1924 metais jau buvo 3,640. Tas parodo, jog kraštas eina prie krizio. Kademai budami savo partijiniam apjakime to nemato. Jie vieton apkalbėti tą opų klausimą, tai vasario 10 dieanos Seimo posėdyje "Krikščionių Darbo Federacijos" atstovas Jočys pasakė, kad Valstiečiams Liaudininkams ir socialistams tik virvės reikia. Jis mielu noru ją užkabinsiąs. Ant tokio jo pasakymo, krikščionių federacijos atstovai ir kun. Vilimas smarkiai plojo.

Tai tokios yra 5 metų Klaipėdiečių prisijungimo sukaktuvės. Joms negali pasidžiaugti nei Lietuvos lietuviai nei Klaipėdiečiai. Ir vargu džiugininčias sukaktuves galėsime sulaukti, kol kademai valdys Lietuvą.

Klerikalai šiandiena į rankovę susikibę Papos pasiuntiniui Zecchini vaikščioja, tai į Seimo rumus, tai į katedrą, kad Lietuvą įkorporavus Papai. O Lietuvos darbo liaudis, lai dejuoja varguose.

Amerikos lietuvių šiandiena yra pareiga, jungti savas jėgas prie Sandaros ir dirbti tą darbą, kad kaip galima greitai, visus kunigus iš ministerijų padėti į jiems priklausančią vietą — į bažnyčią, o į šalies valdymo vairą pastatyti tokius žmones, kurie rupinsis šalies gyventojų reikalais. Atsižvelgiant į tai, šiandiena yra musų pareiga, kiek galima paremti p. J. Makauskio misiją savo aukomis.

Girkalniškis.

Mikas Petrauskas.

DIENYNO NUOTRUPOS

Vasario 1 d. Važiavau iš Kauno Rokiškin. Miegamieji yra vagonai, bet tik III klesės. Duoda matrasus ir pagalves, bet nėr ant jų užvalkalų ir negalima gaut. Gelžkelio valdybai turi but už tai papeikimas, nes tai prieš hygienos tiesas. Todėlei miegojau visai apsirėdęs. Konduktorius betgi mane virpino nusirėdyt, ypač nusiaut kojas, nes esą tokios tiesos, kad pasažieriai, kurie miega ant tų, kad ir neklotų matrasų, turi nusiaut kojas. Užklodžių visai nėra, neduoda; turi savo skrandą užsiklojimui vartot. Nuo Kauno iki Rokiškiui kelionė ilga, apie 11 valandų.

Snigo šlapiai. Visgi koncertan žmonių atėjo tiek daug, kad ir stačių buvo pilna. Po koncertui, važiavome kartu su dainininke Alšauskaite Rokiškio stotin, kad pagavus traukinį (11 val. vakare), kuris eina atgal Kaunan. Traukinį pagavome.

Vasario 2 d. Kaunan atvykome 9:20 ryte. Šiandien lyja lietus.

Vasario 3 d. Praeitą naktį truputį pašalo, bet dienos laiku vėl atšilo.

Vasario 4 d. Šilta, bet drėgna. Buvo užėjęs pas mane prof. Vailionis. Daug kalbėjome apie Liaudies Operą.

Vasario 5 d. Šilta, gražu, saulėta. Apie 56 šilumos pagal F. Prasideda tardymas liudininkų bylos buvusio ministerio Purickio.

Vasario 6 d. Šilta ir lietus lija. Šiandien žmonės laukė "pabaigos svieto."

Dr. Zubovas, Vladimiraas, užėjo pas mane ir sveikino su įkurimu Liaudies Operos ir Lietuvių Muzikos Konservatorijos. Zubovas sako, kad kaip bus spektaklis, tai butinai atvažiuosiąs iš Šiaulių ir, girdi, išsigersime šampano. Atsakiau: negeriu. Zubovas sako, — aš ir neriu, tai ir išsigersime."

Vasario 7 d. Šilta ir gana gražu.

Vasario 8 d. Šilta, dailu. Tilmanso teatre, vadovaujant majorui Brazulevičiui, statė Miko Petrausko "Consilium Facultatis," — išėjo gerai.

Vasario 9 d. Gražu, nešalta. Naktį buvo apie 30 laipsnių pagal F. Nuo vidurdienių pradėjo labai snigt, prisnigo apie 3 colius. Vakarop viskas nurimo ir pradėjo eit šiltyn ir per naktį jau buvo apie 40 šilumos pagal F 0.

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ PASISKIRSTYMAS.

Kone kiekvienoje lietuvių kolionijoje Amerikoje lietuviai yra pasiskirstę į partijas: Sandariečius, katalikus ir bolševikus. Ir juo toliau, tuo labiau įmatomas to pasiskirstymo griežtumas.

Šitas pasireiškimas yra nedžiuginantis. Nedžiuginantis dėlto, kad jis daro mums, lietuviams, didelę skriaudą. Juk kaip dažnai mum pasitaiko turėti ir neprastų perstatymų: koncertų, teatrų bei prakalbų, kurie atneša rengėjams nuostolių materialiu žvilgsniu. Atneša dėl ko? Dėl to, kad mes ignoruojame vieni kitus — nesilankome į parengimus priešingų įsitikinimų žmonių. Paskui sulyg tėvų pasidalinęs ir musų jaunimas — ir jis, nors netaip griežtai, yra "partyviai nusistatęs." Štai So. Bos-Bostone mes turime paprotį turėti šokius žiemos sezonu subatos vakarais. Ir tokiuos šokius kas subatą rengia Sandariečiai savo svetainėje, katalikai —savo, bolševikai — vėl savo. Bostoną paimame tik pavyzdžiui, nes tas pats yra ir daugelyje kitų kolionijų. Taigi, musų jaunimas pasidalina į tris ratelius.

Toksai lietuvių pasidalinimas netaip skaudžiai atsiliepia didmiesčiuose, kur gyvena keletas, arba net keletas desėtkų tukstančių lietuvių; didmiesčiuose, esant didelei kiekybei lietuvių, parengimai vis jau susilaukia, kad ne tą, tai kitą. Bet didžiausia bėda mažuose miesteliuose, kur yra mažai lietuvių; ten ką rengiant reikia imti didelė rizika. Dėl to tokiose vietose įvairios pramogos dažniausiai neigiamos. O tuom neigiama ir musų kultura, susipratimas ir kartu lietuvystė. Senieji bijo rengti koncertą bei prakalbas, dėl to, kad žmonių mažai atsilanko. Jaunimas neturi patraukimo lankyti lietuvių šokius, dėl to, kad juose mažai jaunimo susirenka. Prie tokių aplinkybių musų jaunimas pripranta maišytis su svetimtaučiais ir juo ilgiau jis su jais maišosi, juo aštriau pradeda vengti lietuvius ir net prastą nuomonę įgauti apie savuosius.

Butų kas kita, jei lietuviai mokėtų sugyventi draugiškai, eiti iš vieno, remti savo parengimus ir tt. Tada ir senieji ir čia augęs musų jaunimas jaustumėmės kokį tai bendrumą tarp savęs, patraukimą prie savųjų. Tuo keliu mes čia galėtumėm pasilaikyti kaipo lietuviai daug ilgiau. Musų skaldymasi, užsipuldinėjimas vienų ant kitų, tampymasi po teismus yra didelė musų silpnybė, kuri neša musų pažangai nuotolių.

Tiesa, mes negalime visi turėti tų pačių nuomonių. Bet ar gi jau nebėra kelio, kuriuomi galėtumėm prieiti prie bendro susipratimo ir susitarimo? Ar gi jau nebegalimi kompramisai — nusileidimas vieni kitiems?

Visada taip negalės buti. Prie šitokių apystovų ilgainiui musų jėgos sumažės: "eiliniai nariai" taps pasyviais prie lietuvių reikalų, musų inteligentija, kokią mes sugebėjome ligšiol išauklėti, nebegalėdama pramisti lietuvių tarpe, susiieškos sau darbą pas svetimtaučius; musų laikraščiai daugumoje užsidarys. Tokio liudno likimo susilaukę mes pamatysime savo praeities klaidas ir pradėsime šaukti: "Lietuviai, eikime visi iš vieno!" Ir mes bandysime tai daryti, bet didelė ir brangi musų jėga bus jau dingus, vargu begalėsime ją susigrąžinti.

Šiandie, kada dar turime jėgų, yra priedermė musų pažiurėti į ateitį ir pakeist savo nevykusią taktiką.

Marcas Baukas.

KAZYS IR DĖDĖ

—Gut morning, Kazy!

—Labas rytas, Dėde! O kurgi dabar eini?

—Nagi, vaike, atėjau pas tave pasišnekėti.

—Labai gerai, Dėde. Kaip pereitą sykį žadėjai, tai papasakok man, kas naujo girdėti Lietuvoje.

—Aš nežinau, vaike nuo ko čia pradėti. Bet man rodos bus geriaus, kad tu manęs klausinėtumei, o aš tau apsakinėsiu.

—Gerai ir taip, Dėde. Tai visų pirma pasakyk man, kaip Lietuva išrodo, kada į ją iš svetur įvažiuoji?

—Visai kitaip, vaike, atrodo negu pirmiaus buvo. Kaip tik prieini Lietuvos gronyčią, tai vieton kad pirmiaus stovėdavo ruskis, randi lietuvių maskolių, kuris tuoj ir klausia, iš kur pareini ir kur eini. Su juom lietuviškai taip kaip su sau lygiu gali gerai pasišnekėti.

—Na o kokis įspudis yra, kada pasižvalgai po Lietuvos laukus? jau parėjęs Lietuvos rubežių.

—Labai gražiai, vaike, atrodo. Kur tik pažvelgsi, tai kiekvienoje gražesnioje vietoje ant kalnų pamatai, tai klioštorių, tai bažnyčią su aukštais blizgančiais bokštais.

—Nejaugi, Dėde, tik bažnyčios šalį dabina?

—O kaip tu, vaike, manai? Nejaugi tu, vaike, nežinai, kad miestas be bažnyčių ir be bokštų, tai taip atrodo, kaip karvė be ragų.

—Tame reikale, Dėde, nėra reikalo ginčytis, dabar pasakyk man, kokis žmonių gyvenimas miestuose?

—Labai geras, vaike. Gyvenk ir džiaugkis. Karčiamų yra daug ir gerk kiek tik širdis valo. Aš buvau užėjęs į vieną blaivininkų susaidės karčiamą ir užsisteliavau tautiško gėrimo krupninko kvortą. Vos tik išmečiau trejatą, tai tuoj pasidarė karšta ir jaučiaus kaip tuzas. Tuoj apima tokis linksmumas, kad nei nepasijunti, kaip pradedi dainuot tautiškas dainas. Tas krupninkas, vaike, yra dar geresnis, negu amžinos atminties Amerike buvus frenčbrandė.

—Na o kaip, Dėde, dabartinė Lietuvos sostinė, Kaunas atrodo?

—Viskas, vaike, butų gerai, tik tiek juokinga atrodo, kad strytkarį arkliai veža ir daug kunigų yra su barzdomis. Tas tai jau man nelabai gražiai atrodo.

—Na, o kaip, Dėde, atrodo kaimiečių gyvenimas, ar buvai nuvažiavęs į kaimą? Man rodos, kad yra vargingas?

—Į kaimus, kaip, vaike, nuvažiuoji, tai gali daug fonių turėt. Kaip tik įeini į prieangį. tai žiurėk, stovi pririštas arklys, karvė ir ožka. Stuboje po pečium burys vištų kudakuoja; asloje prie pečiaus tupi žasis su buriu žasiukų; prie lovos kojos avis pririšta su dviem mažais eriukais, o pasuoliais paršiukai laksto.

—Ar tik, Dėde, nemeluoji?

—Kaip Dievą myliu, vaike, teisybę sakau, aš taip radau pas savo švogerį. Bet nakvynė, vaike, tai man nepatinka. Kada aš apsinakvojau pas savo švogerį, tai kaip tik atsiguliau, tai tuoj pajutau, kad marškiniuose kažkas kadrylių šoka. Atsikėlęs užsidegiau balaną, nugi žiuriu, kad pilni blusų! Jus, vaike, labai didelę klaidą padarėte, kad išjuokėte musų gazėtos "Darbininko" redaktorių, kada jis pasiulė gerą receptą, kaip tą brudą išnaikint.

—Mes, Dėde, netik, kad jį neišjuokėme, bet dar jam davėme gerą patarimą, kad jis savo išradimą užpatentuotų ir su ta savo profesija važiuotų Lietuvon. Juk ten tokiai profesijai yra plati dirva.

—Aš, vaike, kada su juom sueisiu, tai jam patarsiu, kad jis taip padarytų.

—Na o kaip, Dėde, atrodo gyventojai, ar matosi kokis pas juos skirtumas, negu, kad mes palikome?

—Skirtumas, vaike, tame, kad daug bedievių yra. Skaito visokias believiškas knygas ir gazietas ir kunigų pradeda neklausyti. Tas, vaike, kunigams įvarė didelį tužmastį, jie begalvodami, bedievybę išnaikinti, neturi laiko nei barzdas apsiskusti.

—Man rodos, kad jie bereikalingai nuogastauja. Juk mokyklose vaikus mokina kunigai arba jų tarnai, tai jie juos išauklės katalikais.

—Ale ką čia, vaike, niekus šneki. Jau ir mažų vaikų yra bedievukų. Štai aš išėjau pasivaikščioti. Eidamas žiuriu, kad vaikas galvijus varo. Eidamas pro šalį sakau: "tegul bus pagarbintas" o jis vieton atsakyti ant amžių, tai pastatęs akis į mane žiuri ir sako: "ką tu čia, Dėde, garbini, kad čia daugiau nieko nėra, tik aš ir galvijai." Tada aš jam sakau: — Pasakyk, vaikeli, kas tave sutvėrė, tai duosiu Amerikonišką centą! O jis, vaike, kaip pradės juoktis ir sako man, kaip girdi tu galėjai ir senatvės sulaukti nežinodamas, kas žmogų sutvėrė. Jei, sako, nežinai, tai prie to cento ką man siulai pridėk kitą centą ir nusipirk gerą laikraštį, tai, girdi, bent prieš mirtį dažinosi, kas žmogų sutvėrė. Kokis nesvietiškas išjuokimas.

—Tą vaiką, Dėde, užtai reikia pagirti, nes jis pamatė, kad niekus ėmei klausinėti, tai jis tave ir pajuokė.

—Bet tu pamislyk, vaike, tai yra išdykumas iš pat mažens. Aš kada tų metų buvau, tai man nei į galvą neateidavo tokie dalykai. Aš viską, ką nusimanydavau, tai varniukų lizdą kur išgriauti bei žydo agurkus ir griušes apžiurėti ar gerai auga.

—Tai matai, Dėde. Tu iš pat mažens buvai palinkęs prie blogo dėlto ir išaugai tamsus žmogus, jei nieko naudingo nestudijavai. Gi tas vaikas, kuris iš jaunų dienų supranta, kad laikraščiuose ir knygose yra apšvieta, tai juomi reikia pasidžiaugti, nes jis išaugs naudingas tautai žmogus.

—Užtenka, Kazy, aš jau turiu eiti. Bo kaip tu pradėsi visokius pamokslus sakyti, tai dar gali man durną galvą padaryti.

Įvairios žinios.

PRAKEIKĖ.

SEIRIJAI, Lietuva. Vietos klebonas, kun. Garjauskas sausio 25 d., sekmadienį, per pamaldas iškilmingai ekskomunikavo visus tuos, kurie priguli prie pažangiųjų organizacijų.

AUDRA IR DAVATKOS.

PIKTONAI, Šiaulėnų valsčiaus. Sausio 4 d., 12 v. naktį pakilo audra su perkunija. Davatkėlės savo namus šlakštė šv. vandeniu, o kitos net per naktį kryžmais gulėjo laukdamos paskutinio teismo.

NORI KITOS NUSIGINKLAVIMO KONFERENCIJOS.

Prezidentas Coolidge pareiškė kad reikėtų šaukti kitą nusiginklavimo konferenciją. Esą šioje konferencijoje butų galima pradėti dalykus svarstyti ten, kur jie buvo palikti praeito susivažiavimo. Jeigu kitos tautos tam pritars, tai Coolidge žada tuojau eiti prie veikimo. Prezidentas išreiškė norą, kad šįkart nusiginklavimo konferencija butų laikoma Washingtone, tačiau jis nėra tame užsispyręs.

VILKAI PUOLA MIESTELĮ.

Alkani vilkai buvo užpuolę mažą miestelį, vardu Vilna, kuris randasi į šiaurrytus nuo Edmontono, Alberta. Reikalauta kariuomenės apsigynimui nuo vilkų.

Be to pranešama, kad burelis jaunimo važiavo rogėmis iš šokio ir juos pradėjo vytis ruja vilkų, kurių buvę visas dvidešimts. Vilkai vijosi ilgą kelią, iki pat miesteliu.

LLOYD GEORGE DAR SAUGOMAS.

LONDON. Nors buvęs Anglijos premjeras Lloyd George nebėra premjero ofise, bet jo saugojimui detektyvas dar palaikomas Anglijos valdžios. Buvęs premjeras pareiškė, kad jam nebereikalinga tokia apsauga, bet valdžia bevelija buti atsargi.

Pil. J. Makauskio

Pranešimu Maršrutas sekančiose lietuvių kolionijose:

Kovo 18 d. Newark, N. J.
" 20 d. Paterson, N. J.
" 22 d. Cliffside, N. J.
" 23 d. Perth Amboy, N. J.
" 25 d. Brooklyn, N. Y.
" 26 d. Wilkes Barre, Pa.
" 29 d. Scranton, Pa.
Bal. 2-3 dd. Philadelphia, Pa.
" 5 d. Baltimore, Md.
" 13 iki 17, Pittsburgh, Pa.
" 19 d. Cleveland, Ohio.
" 26 d. Detroit, Mich.
" 28 d. Grand Rapids, Mich.

P. S. Maršrutas tolimesnėse kolionijose bus papildytas ir sekančiame Sandaros num. bus paskelbta platesnių žinių iš gerb. J. Makauskio pranešimų Maršruto.

Minėtų kolonijų Sandariečiai veikėjai norintieji daugiau žinių apie šio maršruto, prašome kreiptis į Sandaros Centrą.

V. M. ŠIRANAUSKAS
ALTS. Centro Sekretorius.

Choro Repertuaras

Mėnesinis Muzikos Leidinys metams $2.00. No. 1-mas, 2-ras ir 3-čias trijų mėnesių jau atspausdintas.

ĮTALPA:

"Liaudies Dainiui," — Maršas, (maišytam kvartetui arba chorui).

"Šienapiutė" (Mergnų kvartetui arba chorui).

"Tėvynėn," (lygiems balsams).

"Važiavau Diena," iš "Bėda" (maišytam kvartetui arba chorui). Šio leidinio kaina 75c. Chorams duodama didelis nuošimtis.

A. BAČIULIS
421 Sixth St., So. Boston, Mass.

VIEN TIK DĖL VYRŲ.

Svarbiausias šių dienų išradimas, kuris suteikia vyrams sveikatą ir gerą ateitį.

Bukite tikru vyru!

Džiaugkitės gyvenimų! Vienintėlis gydymo budas, kurį ką tik išrado daktaras Wentworth, tai yra gydymas be vaistų.

Nei vienas vyras, nežiurint kokio amžiaus jis butų, neprivalo daugiau kentėti.

Rašydami laiškus, įdėkite už 2 centu stampą atsakymui.

DR. WENTWORTH
103 E. 12th St., New York, N. Y.

NAUJAS IŠRADIMAS

DEKSNIO GALINGA MOSTIS'

Gydo, Reumatizma, Ranku, Koju, Nugaros skaudejima, Šalti, Ranku, Koju, tirpima. Dusuli, Galvos skaudejima, ir teip visokius skaudejimus (tik ne ronas).

Tukstančiai žmoniu yra išsigyde o milijonai dar nežino apie tai.

Deksnio Galinga Mostis yra tiek verta aukso, kiek ji pati sveria sulig naudos gydymo.

Kaina 75 centai, $1.50 ir $3.00 ir 10 centu extra už persiuntima.

Klauskite pas aptiekorius teip DEKEN'S NEW DISCOVERY OINTMENT.

Deksnis Ointment Co.
518 MAIN ST. BOX 352
HARTFORD, CONN. U. S. A.

Fotografas ir Maliorius

VAŽIUOJA LIETUVON.

Buvęs Philadelphijos fotografas trečiu kartu važiuoja Lietuvon. 1922 metais dėl 900 Amerikos Lietuvių sanžiningai patarnavau nufotografuodamas jųjų gimines Lietuvoj: Suvalkų ir Kauno rėdyboj. Daug kas siuntė pinigų nusitraukt paveikslams, bet jų nesulaukė. Lietuvi! Jeigu nori kad Lietuvoj nufotografuočiau jųsų tėvukus, brolius, seseles, triobas su gyvuliais, ar mylimą vietą, tai rašyk tuojaus pilną adresą jųsų giminių Lietuvoje, ir savo adresą, nes Amerikon sugrįžęs rudenyje, 1925 m. prisiųsiu prabas. Pamatę Sampalus duosite užsakymą. Pinigų ant rankos nereikalauju. Nereikalausiu pinigų ir Lietuvoj nuo jusų giminių. Aplankysiu visus Lietuvos tolimesnius kampelius.

V. J. STANKUS Fotografas
70 N. 7-th St., Easton, Pa.

KREIPDAMĖSI Į BILE IŠ TAIGĄ, FIRMĄ AR ŠIAIP BIZNIERIŲ, PAŽYMĖKITE JOG SUŽINOJOTE "SANDAROJE."

LIETUVIŲ RESTAURANAS

Valgiai gerai padaromi ir patarnavimas mandagus. Lietuviai užeikite pas saviškį.

239 Elm St.,
New Britain, Conn.
M. Gaidimauskas, Savininkas.
(1)

Proga del Visų.

Įsigyk sau Namą per musų prirodymą visuomet gausit pigiau kaip kitur, nepaisant kur arba, kokioj dalyj miesto, nes mes susižinom su didelėm Korporacijom. Turime Namų pardavimui visose dalyse Naujoj Anglijoj. Taipgi mes parduodame Ukes ir Lotus nežiurint kokioj Valstijoj norėtumėt. Sutaisome visokius dokumentus, Apdraudžiame (Insurinam) visokią nuosavybę.

Su viršminėtais reikalais kreipkitės pas:

M. J. KASTANT,
1348 Cambridge St., Room 4,
Cambridge, Mass.
Tel. Porter 2179
Notary Public, Constable.

Geras paprotys

Naudokit Ruffles kasdien, kad užlaikius galvos odą sveika ir kad turėti puikius žvilgančius plaukus.

Ruffles

sunaikina pleiskanas, tą svarbiausį priešą gražių plaukų.

Nusipirkite bonką už 65c šiandien pas savo vaistininką. 75c kuomet siunčiama tiesiog iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

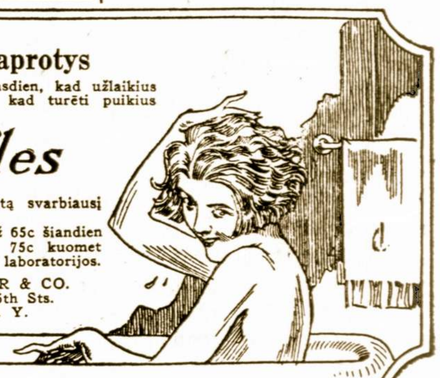

Kam Naudoti Castor Oil Kad

TAK-A-LAX

Toj linijoj liuosuotojas. Jis priimnus gerti ir duoda geras pasekmes dėl jaunų ir senų.

MUTUAL PHARMACAL CO.
8 už 10c. Boston, Mass. 24 už 25c.

Ar Manai Aplankyti LIETUVĄ?

KELI METAI KAIP MATEI LIETUVĄ IR SAVO GIMINES. VAŽIUOK LIETUVON IR PRALEISK VASARĄ SMAGIAI LIETUVOJ. AMERIKOS LIETUVIAI APLANKĘ LIETUVĄ SAKO TURĖJO GERIAUSIAS VAKACIJAS IR GERIAUSIUS LAIKUS SAVO GYVENIME.

Paklausk tų Lietuvių kurie buvo Lietuvoj, kiekvienas Tamistai pasakys: Važiuok Lietuvon vasarą praleisti! Kelionė Lietuvon ir atgal tik $181.00 (Raund trip).

Laivakortę galite nusipirkti išvažiuodami dėl sugryžimo atgal į Ameriką daug pigiau negu perkant į abí puses. Amerikos lietuviams praleisti vakacijas Lietuvoje yra didelis turtas dvasinis ir moralis, nes kiekvienas gali pasimatyti su savo namiškiais ir giminėmis ir susipažinti su Lietuvos žmonių gyvenimu ir pačia valstybine tvarka, Lietuvos kulturiniu ir ekonominiu gyvenimu.

Lietuvoj Pragyvenimas Pigus.

Lietuvoj vakacijos galima daug pigiau praleisti ir daug geresnių laikų turėti. Galima pavažinėti po gražias vietas Klaipėdos krašte pajurį ir Birštoną ir kitas Lietuvos gražias gamtos vietas. Nemunu iš Alytaus į Klaipėdą.

Važiuokite Per SANDAROS Agentura.

Važiuokite per SANDAROS Agenturą, kuri patarnaus kiekvienam kogeriausia kelionėj Lietuvon ir atgal. Rašykit musų Agenturon ir reikalaukite informacijų dykai. Per musų Agenturą galite važiuoti iš visų Miestų ir Valstijų, visur mes tamistoms duosime geriausius patarnavimus. Nelauk ilgai, tuojaus rašyk ir klausk informacijų.

SANDAROS AGENTURA

327 E. Street, So. Boston, Mass.

Lietuviai Amerikoje.

NEW BRITAIN, CONN.
Sandariečių veikimas didėja.

Vietos A. L. T. Sandaros 32 kp. surengė prakalbas vasario 26 d. Lietuvių svetainėje gerb. Jonui Makauskiui, Lietuvos Valstiečių Liaudininkų atstovui, ir ALTS. Centro Sekr. V. M. Čekanauskui. Gerb. svečiai pirmu kartu abudu apsilankė musų kolionijoj ir padarė didelį ir gražų įspudį savo kalbomis. Laike kalbos abu kalbėtojai buvo sutikti su aplodismentais, tas įrodo, kad publikai patiko kalbėtojų pranešimai ir aiškinimai dabartinės lietuvių politikos ir abelnai jų kalba musų visuomeniniais reikalais.

Makauskis davė pranešimus iš Lietuvos klerikalinės politikos vedamos Lietuvoje ir užsieny, Lietuvos ekonominės padėties, Savivaldybių veikimo ir jų nuveiktų darbų, mokyklų sutvarkymo, stc. Iš visų šių pranešimų gauname įdomių žinių, bet jos apgailėtinos, nes klerikalinės Lietuvoj valdžios reakcija veda tautą prie blogų pasekmių.

V. M. Čekanauskas kalbėjo apie Sandaros nusistatymą ir pareiškė, kad ALTS. bendrai su Lietuvos Valst. Liaud. deda visas pastangas, kad išaiškinus Lietuvos ir Amerikos lietuvių klerikalų blogus darbus ir podraug darius visas pastangas, kad klerikalų partija butų pašalinta nuo Lietuvos valstybinio vairo, jei jinai nedarys pastangų tinkamai vesti Lietuvos valstybinius reikalus, o tik žiurės savo jezuitiškos politikos įgyvendinimui Lietuvoje, kuri reiškia viduramžių priespaudą Lietuvos žmonėmis.

Vietos lietuviai suprato svarbą Sandariečių ir Lietuvos Valstiečių Liaudininkų nusistatymo kovoj prieš klerikalizmo politiką, ir dėl parėmimo Sandariečių su Liet. V. L. aukavo sekanti asmenys: J. Skritulskas, $5.00, M. Mažeika $2.00. Po $1.00 aukavo: A. Valinčius, O. Yakarevičienė, J. Kalnikas, A. Buinis, V. Vitukinas, J. Aržuolaitis, J. Ragelis, B. Griškevičius, P. Mikalauskas, V. Gilevičius, P. Pilipauskas, J. Draučikas, A. Osteika, A. Plakauskas, smulkių aukų pridėjus susidaro viso $30.20.

Sandariečiai darbuojasi ir žada paremti L. V. L. kovą.

Vietos Sandariečiai padarė pasižadėjimą remti visa išgale savo vienminčius Lietuvoje kovoj už laisvę darbininkų žmonių ir tam musų visi pažangųs lietuviai pritaria. Tat New Britainiečiai dabar darys visą eilę parengimų ir padarytą pelną skirs kovai prieš Lietuvos klerikalizmą. Lai kunigai žino iš kalno, kad mes jų dabartinę politiką netoleruosime, lai žino, kad pažangi Amerikos lietuvių visuomenė jau persitikrino kas tie ponai krikšč. demokr. ir todėl kiekvienas kas kart vis daugiau gauna žinių iš saviškių iš Lietuvos apie kunigų šelmystes ir dabar gaunam faktais įrodytas žinias iš p. Makauskio, pasiremdami visais pranešimais ir pasekmėmis Lietuvos abelnos padėties, mes New Britainiečiai jaučiame, kad mes darome šventą darbą eidami prieš jezuitų klerikalų žiaurumus ir tikimės, kad visi Amerikos lietuviai tą patį pareikš ir subendrins savo visas pastangas prieš vieną bendrą Lietuvių tautos priešą juodąjį internacionalą kovai, iki jinai bus laimėta.

Taipgi reikia pasakyti, kad musų Sandariečiai veikia ypatingai A. Buinis. Šis musų draugas šį metą daug pasidarbavo dėl organo labo, gaudamas daug naujų skaitytojų "Sandarai" ir nemažai yra praplatinęs knygų tarpe vietos lietuvių. Kiti draugai taipgi pasižadėjo veikti kiek kas galės, žodžiu musų Sandariečių veikimas yra didelis, tik labai retai pateikiamos žinios spaudon.

A. Buinickas.

BRISTOL, CONN.
J. Makauskio ir V. M. Čekanauskio prakalbos.

Musų kolionijoj labai retai tenka turėti gerų prakalbų ir žmonės turi labai mažai arentacijos lietuvių visuomeniniais reikalais išskiriant keletą senų veikėjų Sandariečių, kurie čionai per pastaruosius kelis metus veik vieni veikia. Taigi, ačiu vietinei Sandaros kuopai ir jos veikėjams, kurių pastangomis tapo surengtos prakalbos gerb. Jonui Makauskiui Valst. Liaud atstovui Amerikoj ir V. M. Čekanauskui, ALTS. C. Sekr., kuris taipgi pirmu kartu pas mumis atvyko su svečiu iš Lietuvos.

Pil. J. Makauskis, pirmas tokis geras kalbėtojas musų mieste.

Kalbant J. Makauskiui apie dabartinę Lietuvos padėtį politinę, ekonominę, finansinę ir kulturinę mokyklų sutvarkyme ir kitus svarbius įvykius, daugelis musų patrijotų turėjo apsiverkti. Matomai klerikalinės Lietuvos valdžios "pyragai" kartųs Lietuvos biednuomenei. Mes kartais numatėme, kad kas tokio nepaprasto įvyks Lietuvos valstybiniame gyvenime, tą numatymą mums davė buvęs Lietuvos ambasadorius V. Čarneckis.

Iš kalbos Lietuvos Valst. Liaudininko, p. J. Makauskio, tenka patirti labai svarbių žinių, kurios yra faktais paremtos ir negali buti abejotinos, aiškiai išdėstytos iš šių dienų kunigų kontroliuojamos valdžios Lietuvoje, tenka susidomėti kiekvienam Amerikos lietuviui. Gaila, bet žinant kunigų tikslus nestebėtina.

Pil. Makauskis, sako: "Mes Lietuvos Valstiečiai Liaudininkai nuo pirmos dienos Lietuvos Nepriklausomybės dirba musų tautos ir Valstybės naudai, stengiasi, kad Lietuvos ukis butų patobulintas ir viskas jame tvarkiai butų vedama, tam tvėrė ir ragino tverti visur Lietuvoj žemės ukio draugijas, ir tas darbas buvo labai gražiai beaugas. Mes kvietėme žmones, kad organizuotųsi į savivaldybes kas ir buvo padaryta, daug savivaldybės davė Lietuvos valstybei gero. Mes darėme pastangų, idant Lietuvos mokyklą pastačius ant tikrai mokslo pamatų ir kad jinai išauklėtų musų jaunimą gerais pavyzdingais žmonėmis, mokančiais pažinti savo gyvenimo reikalus. Mes steigėme ir užlaikėme labdaringas draugijas globoti našlaičiams, kiekvienoj srityj ėjo darbas gerai ir vidujinis Lietuvos valstybės ir žmonių visuomeninis gyvenimas buvo jau atėjęs į tą kelią, kuris veda šolį ir jos gyventojus prie geresnio tobulesnio gyvenimo."

Toliaus kalbėtojas sako: "Musų politika, kada mes buvome valdžioj nebuvo vedama partijos reikalų gerovei, bet liaudies naudai. Vidujiniame šalies gyvenime niekas nebuvo persekiojamas, neigi bereikalo baudžiamas. Musų užsienio politika taipgi kitaip buvo vedama, negu jinai dabar yra vedama." Aišku, žmonės šiuos žodžius ir kitus pareiškimus padarytus sutiko ir aplodismentų patvirtino. Toliau kalbėtojas savo kalboj palietė Klaipėdos krašto reikalus ir Vilniaus krašto reikalus. Kalbėjo apie 2 valandas ir žmonės ramiai su atsidėjimu klausė jo kalbos.

Antras kalbėtojas gerb. V. M. Čekanauskas, trumpoje savo kalboje padarė pranešimus iš A. L. T. S. organizacijos nusistatymo ir jos veikimo, ragino Bristoliečius susidomėti Lietuvos reikalais ir organizuotis, stoti prie ALTS. ir drauge veikti prieš klerikalizmą, kuris daro žalą lietuvių tautai, nurodė kokią kovą turime Amerikos lietuviai vesti prieš klerikalų vedamą nedorą politiką.

Bristoliečiai pritarė kalbėtojui ir bendrai kovai prieš bendrą lietuvių tautai priešą sudėjo augų. Aukavo sekančiai: Pr. Višniauskas, $4.00, J. Zubrickas, $2.00, po $1.00 aukavo: J. Vasilevičia, A. Girška, M. Zubrickienė, R. Jakavonis, J. Jakubčionis, A. Rupeika, J. Ječius, A. E. Masaitis, V. Stanionis, S. Zigmontas, J. Skindzara, su smulkioms aukoms viso $21.20.

Oras labai šaltas buvo ir dar šeštadienį, vasario 28 d., tai žmonės neskaitlingai susirinko pasiklausyti šių svarbių prakalbų. Tačiau atsižvelgiant į aplinkybes, reikia pasakyti, kad pasekmės šių prakalbų padarė daug kalbų ir susidomėjimo tautiniais reikalais.

Sandariečių draugas V. M.

UNON CITY, CONN.
L. V. L. Atst. J. Makauskio Pranešimai.

Nedėlioj kovo 1-mą d. aplankė p. J. Makauskis L. V. L. įgalioninis ir ALTS. Centro Sekr. V. M. Čekanauskas, kuriems buvo parengtos prakalbos. Svečius sutikti bei pasiklausyti jų kalbų susirinko nemažas burelis vietos lietuvių. Tik gaila, kad pasitaikė diena labai prasta, lietus didelis. Dėlto daugumui iš apielinkės buvo negalima ateiti į šias prakalbas, bet susirinko žmonės gyvenanti arčiau prie svetainės.

Pil. Makauskio pranešimai.

Gerb. svetis savo kalboj pranešė daug svarbių žinių iš Lietuvos. Plačiai išaiškino Lietuvos žmonių vargingą gyvenimą ir dabartinę abelną padėtį iš Lietuvos vidaus ir užsienio politikos ir ekonominio, finansinio padėjimo. Taipgi ir apie mokyklas ir visą jų patvarkymą gana daug papasakojo. Gerb. Makauskis savo kalboje išdėstė prie ko Lietuvos valstybė eina ir kas gali laikui bėgant ištikti Lietuvą dabartinės valdžios valdymo reakcijai esant.

Publika klausėsi su didžiausiu atsidėjimu ir tik protarpiais pasigirsdavo aplodismentas, kuriuomi publika pritarė kalbėtojui ir jo nusistatymui kaipo Valstiečio Liaudininko tulais Lietuvos valstybės reikalais ir pateikta kritika Lietuvos kademams, kunigams, kurie savo reakcija kenkia Lietuvos valstybės ir žmonių reikalams.

Gerb. svečias labai rimtas kalbėtojas, jis savo kalboj kiekvieną pasakymą įrodinėjo faktais. Kuniginė politika vidaus krašto ir užsienio kritikuodamas, parodė rimčiausius faktus, kas klausytojams labai buvo įdomu ir patiko.

Antru kalbėtoju buvo V. M. Čekanauskas.

Pil. Čekanauskas, palietė Amerikos lietuvių reikalus ir ragina, kad visi pažangųs Amerikos lietuviai, kuriems rupi Lietuvos ne tik nepriklausomybė, bet Lietuvos žmonių laisvė ir demokratinis išsiauklėjimas, kiekvieno tokio lietuvio yra pareiga dėtis prie pažangių lietuvių organizacijų ir bendrai stoti kovon prieš klerikalizmą Lietuvoje, kuris savo reakcija veda Lietuvą prie pražuties.

Gerb. Čekanauskas ragino lietuvius teikti paramos Lietuvos pažangiems žmonėms, idant su ateinančiais rinkimais į Lietuvos Seimą butų galima prašalinti kuriginę valdžią, o jos vieton pastatyti darbo žmonių valdžią. Toliau kalbėtojas sako: "Lietuvai kaipo valstybei yra gėda, kad jos priešakyje kunigai atsistojo, užsienio politikai ir diplomatai kunigams nepritaria ir jeigu šiandien Vilniaus kraštas yra atiduotas lenkams, tai vis pasekmė kuniginės valdžios. Pasaulio tautos ir jų politikai žiuri į musų tėvynės barzdotus kunigus kaipo jezuitų agentus, o ne kaipo į valstybinius žmones. Kalbėtojui pritarė publika delnų plojimu.

Buvo paduota keletas klausimų, į kuriuos atsakinėjo gerb. Jonas Makauskis. Atsakytais klausimais visi buvo patenkinti. Šiek tiek nesmagumo padarė pil. F. Bėkeris, kuris neva norėjo paduoti klausimą, bet atsistojęs pradėjo prakalbą laikyti, iš publikos pasigirdo balsai sėskis. Pil. Bekeris, yra vienas iš tų žmonių, kuris bando Sandariečius kritikuoti, bet pamiršta faktą, kad Sandariečiai yra daugiau šioj kolionijoj nuveikę, negu bile kurios partijos žmonės šiame miestely. Bekeris turėtų pasakyti tiesą, bet kuomet jis asmeniškumo turi, tai bando su asmeniškumu įrodyti, kad Sandariečiai neveikia. P. Bekeri, pasižiurėk į sąryšio rekordus ir tenai pamatysi ką Sandariečiai yra padarę dėl visuomenės labo ir dėl Lietuvos labo. Jog yra faktas, kad Sandariečiai yra daugiausia pasidarbavę laike paskolos Lietuvai bonų pardavinėjimo, Lietuvių dienoj aukų rinkime. Kiek prakalbų parengta šioj kolionijoj, o tai per Sandariečius. Todėlei, p. Bekeri, neliogiškai darote užmetimus. Daug geriau padarytumėte pats prisidėdamas prie Sandaros ir veikdamas drauge su Sandariečiais, persitikrintumėte Sandariečių veikimu.

Vietos Sandariečiai yra veikliųs ir daug žadą nuveikti ateity ir šios kolionijos kiekvienas lietuvis, kuris yra pažangus demokratiškas žmogus be abejo prisidės prie Sandariečių taip, kaip visi kiti prisidėjo. Kas žino šios kolionijos veikėjus, kaip tai: F. Vilkas, ir kitus Sandariečius, kurie nuolatos darbuojasi progresyviškame lietuvių visuomenės darbe, nedrįsta daryti Sandariečiams užmetimą. Kad jie bendrai veikia su bolševikuojančiais lietuviais, netiesa. Jog visiems žinoma, kad bolševikuojantis elementas daugiau susitaria veikti su klerikalizuojančiu elementu, nes tiedu internacionalai rupinasi tik savų partijų reikalais, o Sandariečiai daugiau kreipia domės į visuomeninį ir tautinį veikimą. Sandariečiai žino kas yra valstybė ir tauta ir kaip jinai turi valdytis. Pas Sandariečius partija yra antraeilis dalykas, o valstybė, visuomenės reikalai pirmutinėj vietoj. Ir šiose prakalbose girdėjo susirinkę žmonės V. L. kalbėtoją ir Sandariečių kalbėtoją, lai pasako kas, kad šiedu vyrai butų pasakę be fakto, kad tik jų partija gera, o kitų bloga. Taigi iš to galima suprasti, kuri partija šiandien Lietuvoj ir čia Amerikoj lietuviams yra tinkamesnė. Galite spręsti, nes girdite bolševikuojančius kalbėtojus ir klerikalizuojančius ir girdėjote Sandariečius, padarykite išvedimą, o rasite didelį skirtumą. Vyrai pažinkime save, o tada kritikuokime kitus.

Vietinis.

LOVELL, MASS.

Vasario 22 d. ALTS. 49 kp. surengė prakalbas p. Makauskiui. Žmonių prisirinko pilna svetainė, net vietos truko. Bolševikai bandė sukelti triukšmą ir "sukritikuoti" kalbėtoją, bet vargšams nepavyko.

Vasario 23 d. vietinis D. L. K. Vyt. kliubas turėjo balių, kuris gana pavyko. Grajino Kindaro orkestra, dainavo vyrų ir merginų kvartetai. Dalyviai savo užduotį atliko gerai.

Griešnas dzukas.

RACINE, WIS.
Pranešimas.

A. L. T. Sandaros 35 kp. ruošia nepaprastai naudingą ir svarbų parengimą. Bus paskaitos temoje "Ką reikia daryti, kad greit nepasenus ir ilgai gyvenus?" ir statys scenoje A. A. Tulio veikalą "Naujas Gyvenimas", jaunų lietuvaičių choras dainuos lietuviškas dainas. Po programui bus šokiai iki vėlumai nakties. Kviečiame vietos ir apielinkės lietuvius atsilankyti kovo 22 d. į Turner svetainę. Pradžia kaip 2 val. po pietų.

M. Kasparaitis.

LAWRENCE, MASS.
Pavykęs lietuvaičių balius.

Vietos Lietuvos Dukterų Draugystė, kuri yra susitvėrus iš kelios dešimts jaunų merginų, turėjo surengus didelį balių vasario 21 d., Lietuvių Ukėsų svetainėje. Į balių atsilankė daug jaunimo, kuris linksminosi iki vėlumai nakties. Baliaus pelnas buvo skirtas Lietuvos našlaičiams. Pelno liko trysdešimts vienas doleris; į Kauną našlaičiams pasiųsta 300 litų. Prie baliaus surengimo labai daug pasidarbavo sekančios lietuvaitės: O. Černauskiutė, D. Marceliutė, O. Averkiutė, K. Kirbikščiutė ir T. Kieliutė.

Tikrai malonu, kad mes čia turime tokių veiklių ir Lietuvai atsidavusių lietuvaičių. Patartina Lietuvos Dukterų Draugystei ir toliau veikti.

T. K.

Diskreditavimo Darbas.

Pastaruojų laiku, po Pensylvanijos valstiją važinėja "Darbininko" pasiuntinys, kuris vadinas advokatas P. Daužvardis. To žmogelio tikslas, neva organizuoti darbininkus į neva Lietuvių Darbininkų Kooperatyvę Sąjungą, bet teisingai pasakius, tai tikslas gauti "Darbininkui" skaitytojų. Tam žmogeliui lankantis tose apielinkėse, laikas nuo laiko "Darbininke" pasirodo ir pranešimai iš jo atlankytų vietų.

Štai "Dar-ko" N. 28 randame sekanatį "pranešimą:"

> "Ištikrųjų, tai stebėtina, juk Scrantai kadaisia buvo paskendę šliupizmo ir demskizmo blakėse; Scrantų lietuviai buvo maudyti ir permaudyti senio Šliupo brudniausiuose puliuose ir dvasiniuose nuoduose, vienok scrantoniečiai nepražuvo, tik kai kurie buvo truputį apsvaigę ir apakę, bet dabar jau jie (ypatingai jaunieji) pradeda pilnai praregėti —Šliupą laiko didžiausiu dvasiniu budeliu; keikia jį tėvai ir vaikai, kurie šiandiena jaučiasi baisiausiai nuskriausti."

Tai tokius perlus savo skaitytojams duoda katalikiškas laikraštis "Darbininkas," kurio antgalvyje figuruoja kryželis. Čia man norisi to straipsnio rašėjo ir to laikraščio redaktoriaus paklausti: Kiek darbininkai gali gauti išganymo vieton gerų pamokinimų gaudami tokius biaurius šmeižtus ir musų tautai daug pasidarbavusių žmonių diskreditavimą ir šmeižimą? Nejaugi tokie šmeižtai taiso darbininkams gerovę?

Juk šiandieną faktas yra faktu, kad gerb. Dr. J. Šliupas yra labai daug pasidarbavęs Lietuvai. Juk jis jau dirbo Lietuvos tautinį darbą dar tada, kada to šmeižto rašėjas dar be keiniukių straksionėjo. Jo tas didelis nuveiktas darbas nežiurint kokie šmeižikai jį niekins, jau yra didelės lietuvių tautos žmonių dalies įvertintas ir ateityje dar daugiaus bus įvertintas.

Čia jau aiškiai matome, kad šiandieninis lietuvių klerikalizmas gyvena tokiame apjakimo periode, kad nežiurint, kiek kas butų Lietuvai pasidarbavęs, jei tik nėra jų pastumdėliu, tai tą reikia šmeižti, niekinti ir diskredituoti.

Nežiurint, kiek kas Dr. Šliupą niekins, bet jo nuveiktus darbus Lietuvai neišdildys. Šliupas buvo lietuvių tautos žadintoju dar "Aušros" laikais, kada Lietuva spaudos neturėjo. Jis pagalios atvažiavęs Amerikon, kurė čionais lietuviškus laikraščius; šaukė čionaitinius lietuvius burtis į lietuviškas draugijas, kad galėtų išsilaikyti nuo ištautėjimo. Pagalios su a. a. kun. Burba pradėjo didelį lietuvystės darbą, tai paliuosavime lietuvių iš lenkų kunigų globos. Tik reikia pamąstyti, kiek čia triuso reikėjo padėti; kiek brangaus laiko tam praleisti, vieton, kad susikurus ką savo senatvės dienoms.

Pasidėkavojant Šliupui, Basanavičiui, Jankui, Kudirkai ir visai eilei kitų, Lietuvių tauta išliko gyva. Ji budama gyva sulaukė tą momentą, kada nusikratė ir vergijos pančius. Gi šiandiena, kada jau Lietuva laisva. Kada jos valdonais tapo klerikalai, tai jųs esanti žilagalviai, kurie per savo gyvenimą vilkote sunkią darbo naštą ant savo pečių; kurie praradote savo brangiausį turtą tai sveikatą bedirbdami tautinį darbą ir bekeldami lietuvių tautą iš miego; kurie šiaandiena esate bejėgiai Lietuvos veteranai, tai jus esate klerikalų pavadinti **Dvasiniai budeliai.**

Tai taip musų klerikalai įvertina Lietuvai bedirbant nusenusius musų veikėjus.

Klerikalai šiandiena varo pragaištingiausį lietuvių tautai darbą. Jie šmeižia daug pasidarbavusius veikėjus, kimba prie pažangiųjų organizacijų bei deda pastangas, kad galutinai užsmaugti pažangiąją spaudą. Mat jiems tautiniai reikalai ir tautos gyvybės palaikymas yra antraeilis dalykas. Mat jie yra internacionalistai. Jiems rupi, kad tik klerikalizmą sutvirtinti. Jiems nesvarbu, ar Lietuvą valdys lietuviai, ar lenkai ar kas kitas. Bile tik ten klerikalizmas bus aukščiausiame žydėjime, tai klerikališkai kunigijai vienodai užtikrintas gyvenimas. Klerikalams dar butų geriaus, kad ant Lietuvos žmonių uždėjus despotišką vergiją. Mat ant kiek liaudis bus prispausta, ant kiek ji bus varginama, ant tiek klerikališkai kunigijai ištikimesnė ir paklusnesnė. Kad tą atsiekus, tai visų pirma, reikia išniekinti tuos, kurie Lietuvą prikėlė; suardyti tą, ką Lietuvos prikėlėjai yra subudavoję. O paskui, tai viešpatauk ir norėk. O tu darbo žmonių liaudis, tai su nulenktu sprandu vilk jungą ir melskis: "Viešpatie, čia plak ir korok, tik po smerčio dovanok."

Lietuvos klerikalai Dr. Šliupą taipgi boikotuoja. Seniems Lietuvos veikėjams: Dr. Basanavičiui, Jablonskiui, Jankui, Mašiotui ir Matulioniui nutarta duoti stipendijas. Gi Dr. Šliupui, kuris nors minėtų senų veikėjų yra bendras, stipendija nutarta neduoti dėl to, kad Dr. Šliupas veikia politikoje. Reiškia, klerikalai dviem frontais atakuoja tą nuo "Aušros" laikų Lietuvos seną veteraną.

Girkalniškis.

Lietuvos Nepriklausomybės Karų Karžygis.

Leitenantas Algirdas Sliesoraitis

Algirdas Sliesoraitis gimęs ir augęs Lenkijoj ir Rusijoj. Jo tėvas lietuvis, bet motina lenkė. Nors tautiškai mišrioj šeimynoj ir svetimuose kraštuose augo ir mokinosi jaunas Algirdas, nemokėjo savo tėvo lietuvių kalbos, bet dvasia jame išaugo tikro lietuvio, patrioto.

1918 m. pabaigoj, kai Vilniuj organizavosi lietuvių, lenkų ir bolševikų kariuomenės, jaunas studentas, nemokėdamas lietuvių kalbos, bet jausdamasis lietuviu esąs, stojo savanoriu į lietuvių kariuomenę, bet ne į galingesnę lenkų, kurios kalba jam tuokart buvo suprantamesnė. Bet ir lietuvių kariuomenėj tuokart buvo organizuojama lenkų kuopa ir gudų dalys, kurių kalba Algirdui suprantama, bet tai jo nevilioja ir šis pasirenka grynai lietuviškas dalis ir tarp lietuvių mokinasi savo tėvo kalbos, kuriai mano tarnauti ir ginti jos garbę.

Ir pamenu 1919 m. sausio 6 d. rytą Landvaravoj, kai tik vakar vakare buvome nuo bolševikų pasitraukę iš Vilniaus, kur Algirdas paliko savo namiškius ir vienas traukėsi į Kauną su lietuviais. Algirdas sėdi kambary ir pasiėmęs "Pėstininkų rikiuotės komandos ir terminai" (kur buvo lietuviškai ir rusiškai nurodomos komandos) skaito iš jų ir mokinasi kaip lietuviškai ištarti ir suprasti komandos žodžius. Iš to jau galėjo suprasti, kad A. S. įdomaujasi lietuvių kalba, stengiasi kuo greičiau ją išmokti ir, kad iš jo bus geras ir sąžiningas karys. Ir neapsirikta! Greitai išmoko lietuvių kalbą ir tapo pavyzdingas karys. Bet netame jo nuopelnas, o karo žygiuose.

Iš pat pirmų kautynių dienų A. S. pasižymėjo ypatingu drąsumu, šaltumu ir griežtumu. Priešininkų šovinių lėkimas, lyg atrodo ne jam. 1919 m. man pačiam teko drauge su juo net vienam kulkosvaidžių bury tarnauti ir drauge kautynėse dalyvauti. Algirdas mažai paisydavo kulkų lėkimo, ir tik visas jo siekimas mušy pirmyn ir nieko nelaukus eiti. Jeigu kartais tekdavo stovėti ir neiti pirmyn, net matydavosi pas jo piktumas, kam neinama. Žvalgybon eiti ar šiaip kur pavojingesnis žygis visur Algirdas pasisiulo pats. Greit A. S. tapo kulkosvaidžių skyrininku, burininku, o 1920 m. ir viršilu. Nežiurint kokias pareigas eidavo, visuomet budavo kautynėse prie kokio nors savo kulkosvaidžio, pavojingesnėse vietose, ir pats vietoj pirmo kulkosvaidžio numerio šaudydavo, pats vadovaudavo ir pats sekdavo kur priešininko grandinė ir kur jo šuviai puola.

Ir narsus kautynėse dalyvavo bolševikų, bermontininkų ir lenkų frontuose. Pagaliau, kaipo inteligentas ir narsus karys, atkreipė dalies vadų dėmesį — pakelti jį į karininko laipsnį. O narsiam Algirdui greit pasitaikė proga duoti pagrindo jo pakėlimui į karininkus.

1920 m. spalių mėn. paskutinėse dienose Vievio fronte prieš želigovskininkus iš Beloliesių lenkai puolė lietuvius, kurie daug skaitlingesnių lenkų jėgų spaudžiami buvo priversti pasitraukti iš Amerinės, 128 aukštumos, kur stovėjo A. S. kulkosvaidis, prikomandiruotas prie 5 p. pulko 1 kuopos, į miškus. A.S. su savo kulkosvaidžiu ir keliais kareiviais užėjo lenkams į kairįjį sparną ir savo žudoma taikia ugnimi sekmingai apšaudė puolančius lenkus ir tie priversti buvo pasitraukti atgal. Lenkai buvo atmušti, bet musų kuopų padėtis miške buvo labai kėbli ir neaiški, nes nutruko 1 kuopos ryšiai su to paties pulko 3 kuopa iš dešinės ir Mokomąja kuopa iš kairės. Su 3 kuopa buvo lengviau susirišti, bet su Mokomąja kuopa sunkiai, nes buvo didelis miškas, o miške buvo lenkai. Ir be to, ši pusė buvo pavojingiausia, nes iš čia lenkai galėjo apsupti kuopą. Ir čia Algirdas atėjo kuopoms į pagelbą savo geru uždavinio atlikimu, kuriam pats pasisiulo. Kartu su 1 kuopos viršila mišku nuėjo link Medžiolių, kur stovėjo musųjų Mokomoji kuopa jau apsikasusi. Užmezgė ryšius su gretimomis kuopomis ir išaiškinę pavojingą padėtį grįžo atgal parsivarydami kartu paimtą į nelaisvę lenką — poznanietį. Musųjų 1 kuopa vėl užėmė savo senąsias pozicijas, iš kurių lenkai buvo išmušę.

Po šių žygių viršila Algirdas Sliesoraitis buvo pakeltas į karininkus — leitenanto laipsnį. Bet nereikia žiurėti, kad tik vien už tą žygį buvo pakeltas; prie pakėlimo jis pribrendo visoj eilėj savo narsių ir gerai atliktų karo žygių.

Dabar leit. A. Sliesoraitis yra paleistas į atsargą, mokinasi Lietuvos universitete ir priklauso studentų tautininkų korporacijoj "Neo-Lithuania."

Kadangi lietuvių kariuomenė turėjo daugybę narsių pasižymėjusių karių, apdovanotų Vyties kryžiais, pakeltų į karininko laipsnius arba dėl kaikurių priežasčių dar daugiau neapdovanotų, butų gera tokius plačiau aprašyti ir amerikiečių lietuvių laikraščiuose, supažindinti užjurių tautiečius su musų karžygių žygiais. Lietuvių kareivių laikraštis "Karys," išeinantis Kaune, Nepriklausomybės Aikštė, kurio kaina metams Amerikoje 2 dol. 50 centų, šiais metais pradėjo talpinti trumpus pasižymėjusių karžygių aprašymus, kas yra labai naudinga ir įdomu kitiems, nedalyvavusiems Lietuvos karuose, pamatyti, kokiais keliais lietuvių kariuomenė ėjo kraujų keliais prie Lietuvos Nepriklausomybės ir jos Valstybės atstatymo. Todėl amerikiečiams įdomaujantiems Lietuvos Nepriklausomybės karų žygiais, butų pravartų "Karį" užsisakyti. Be to, manau, butų naudinga, kad kai kurių karžygių aprašymus amerikiečių laikraščiai persispaudintų iš "Kario."

Jeigu mes mylime skaityti aprašymus iš kitų, mums visai svetimų ir tolimų, kraštų karo žygių, savieji turi buti labiau mylimi, nes jie yra liudininkai, kad Nepriklausomybė ne taip lengvai įgyta ir ne iš dangaus iškrito.

St. R. Ryksiulis.

Kaunas, 1925. I 24.

SANDARIEČIAI, SKAITYKITE IR PLATINKITE SAVO ORGANĄ "SANDARĄ."

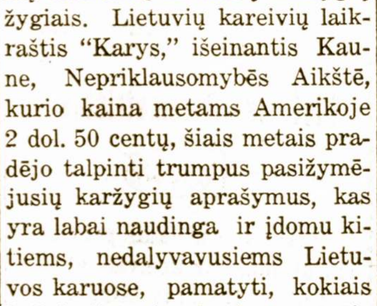

Geras abelnam naudojimui linimentas

Pain-Expelleris

Kuomet reumatižmas ar neuralgija vargina jus, ištrinkite skaudamas vietas šiuo atsakančiu šeimyniniu linimentu ir tuojas pajausite palengvinimą.

35c ir 70c bonka vaistinėse. Tėmykite, kad butų Inkaro vaizbaženklis

F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts.
Brooklyn, N. Y.

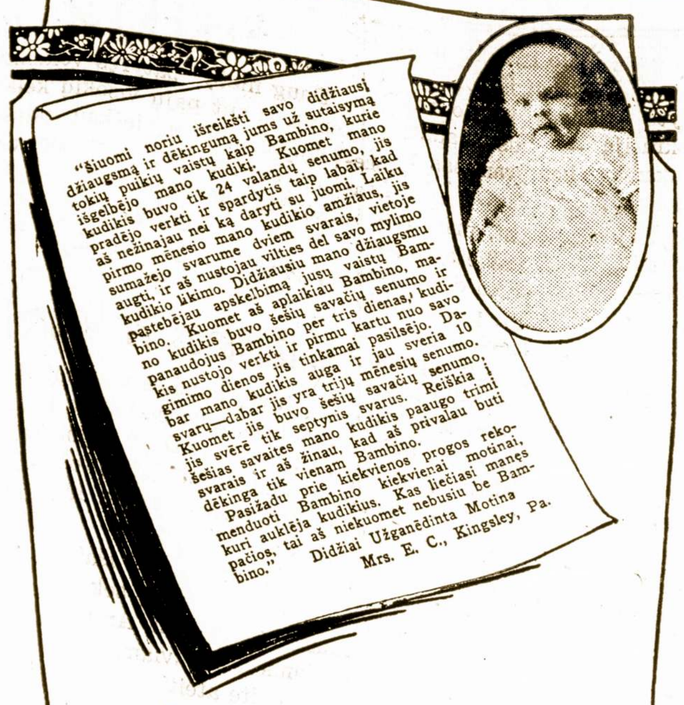

"Šiuomi noriu išreikšti savo didžiausį džiaugsmą ir dėkingumą jums už sutaisymą tokių pulkių vaistų kaip Bambino, kurie išgelbėjo mano kudikį. Kuomet mano kudikis buvo tik 24 valandų senumo, jis pradėjo verkti ir spardytis taip labai, kad aš nežinajau nei ką daryti su juomi. Laiku pirmo mėnesio mano kudikio amžiaus, jis sumažėjo svarume dviem svarais, vietoje augti, ir aš nustojau vilties del savo mylimo kudikio likimo. Didžiausiu mano džiaugsmu pastebėjau apskelbimą jusų vaistų Bambino. Kuomet aš aplaikiau Bambino, maniaudojus Bambino per tris dienas, kudikis nustojo verkti ir pirmu kartu nuo savo gimimo dienos jis tinkamai pasilsėjo. Dabar mano kudikis auga ir jau sveria 10 svarų—dabar jis yra trijų mėnesių senumo, Kuomet jis buvo šešių savaičių senumo, jis svėrė tik septynis svarus. Reiškia į šešias savaites mano kudikis paaugo trimi svarais ir aš žinau, kad aš privalau buti dėkinga tik vienam Bambino. Pasižadu prie kiekvienos progos rekomenduoti Bambino kiekvienai motinai, kuri auklėja kudikius. Kas liečiasi manęs patiės, tai aš niekuomet nebusiu be Bambino."

Didžiai Užganėdinta Motina
Mrs. E. C., Kingsley, Pa.

Dėkingos Motinos Liudymas

Aukščiau pacituotas laiškas kalba pats už save. Jis yra tik vienu iš daugelio laisvanoriai mums siunčiamų pranešimų, liudijant apie linksmus davinius, gautus naudojant Bambino nuo vidurių užkietėjimo, vidurių dieglio, viduriavimo (diarrhoea).

Bambino pavyzdis ir Dr. Richterio Knyga Motinoms bus pasiųsta dykai kiekvienam, kas tik pareikalaus. Bambino parsiduoda visose vajstinėse po 35c bonka, arba galima gauti tiesiai iš laboratorijos.

F. AD. RICHTER & CO.
Berry & South 5th Sts., Brooklyn N. Y.

Puiki Salė.

Užlaikome puikią Salę Susirinkimams, Šokiams, taipgi ir draugiškam pasikalbėjimui. Patersono lietuviai reikale kreipkitės sekančiu antrašu:

J. Kaminskas ir J. Jeskevičius
62 Lafayette St.,
Paterson, N. J.
Tel. Sherwood 3839.

Bell Phone: Oregon 0863-J.

Dr. Ignotas Stankus
1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa

L—I—E—T—U—V—I—S
DAKTARAS (gydo ligas) IR CHIRURGAS (daro operacijas).
OFISA VALANDAS:
Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 iki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedeliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

VARPAS

SAVAITINIS VISUONENĖS, POLITIKOS, LITERATUROS IR MOKSLO LAIKRAŠTIS,
EINA KAS ŠEŠTADIENIS.

Kaina metams Suv. Valst. $2.00
Pusei metų 1.00
Užsienyj ir Lietuvoj met. 3.00
Pusei metų 1.50

"Varpas" yra laisvos ir pažangiosios minties laikraštis, teisingai nušviečia pasaulinę ir ypatingai Amerikos politiką, paduoda daug žinių iš Lietuvos ir tvirtai stovi už nepriklausomos, laisvos ir demokratingos Lietuvos ir Lietuvių reikalus. Jei nori gerų ir teisingų žinių, užsirašyk "Varpą." Siųsk pinigus šituo adresu:

"V—A—R—P—A—S"
3251 So. Halsted St., Chicago, Ill.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mei laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiamę, nuo patrukimo dėl vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

D: CABITT.
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

TELEGRAMINĖS PINIGŲ PERLAIDOS 50c.

NAUJIENOS įvedė šią stebėtiną pinigų siuntimo systemą, kad suteikus Amerikiečiams galimybės pasiųsti pinigų savo giminėms Lietuvoje trumpiausiu laiku, už pigiausią kainą. Kitur už tokius telegramus reikia mokėti po 4 ir 6 dolerius, o NAUJIENOS pasiunčia už 50 centų.

PINIGAI NUEINA LIETUVON Į 3 AR 4 DIENAS

Sulyg greitumo Lietuvos pašto yra pristatomi į visas Lietuvos dalis ir išmokami greičiausiu laiku. Pinigai pilnai garantuojami ir nesant galimybių išmokėt kam reikia grąžinami siuntėjui.

Štai yra litų kursas, prie kurio taipgi priskaityta 50 centų telegramo kaštai ir 25 centai pašto išlaidos:

100 litų $11.25	400 litų $42.50	700 litų $73.25
200 litų 21.50	500 litų 52.75	800 litų 83.50
300 litų 32.00	600 litų 63.00	900 litų 93.75

Money orderius reikia pirkti ant vardo

NAUJIENOS
1739 S. Halsted Street, Chicago, Illinois.

Tautiečiai užsisakykite "L. Žinias" netik sau, bet ir savo giminėms Lietuvoje.

"LIETUVOS ŽINIAS"

Vienintėlis Lietuvoje laisvos ir progresyvės minties dienraštis.

"LIETUVOS ŽINIOS" gina Lietuvos liaudies reikalus, tvirtai stovi už žemės reformą ir stovi sargybeje obalsio: Laisva, nepriklausoma, demokratinga Lietuva su Vilnium ir Klaipėda.

"LIETUVOS ŽINIOS" suteikia kasdieną naujausių žinių ir nesibijo tarti teisybės žodį.

"LIETUVOS ŽINIOS" — vienintėlis Lietuvoje dienraštis, kuris gina Amerikos lietuvių reikalus ir paduoda naujausių žinių iš gyvenimo musų išeivių Amerikoje.

"LIETUVOS ŽINIOS" laikas nuo laiko yra papuošiamos karikaturomis ir paišiniais.

"LIETUVOS ŽINIOS" turi specialius skyrius: "Mokykla" ir "Moksleivių Reikalai" — skiriamus mokyklos, mokytojų ir moksleivių reikalų gvildenimui.

"LIETUVOS ŽINIOS" plačiai rašo ir gina savivaldybių ir koperacijos reikalus.

"LIETUVOS ŽINIOS" plačiai išplatintas Lietuvoj ir užrubežiuose dienraštis, kuriame visos įžymesnės firmos, įmonės bei įvairųs biurai ir įstaigos skelbiasi.

KAINA: Lietuvoje mėnesiui 5 litai; užsienyj 7 lit.

"LIETUVOS ŽINIŲ" ADMINISTRACIJA
KAUNAS, Laisvės Alėja Nr. 60. Telefonas 223.

SKAITYKIT IR PLATINKIT

Seniausį Lietuvoje laikraštį, tikrą darbo žmonių užtarėją, šviesą ir susipratimą į sodžių nešantį, Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos leidžiamąjį

"Lietuvos Ukininką"

LIETUVOS UKININKE rasit daug naudingų patarimų, gausit atsakymų į savo paklausimus, žinių iš viso pasaulio, pamokinimų, kaip geriau ukį išdirbti, mokslo straipsnių, žinelių iš visos Lietuvos, ir tt.

LIETUVOS UKININKE: rašo daktarai, advokatai, agronomai, politikai ir šiaip šviesųs susipratę valstiečiai.

LIETUVOS UKININKO kaina metams Lietuvoje: 18 lt., pusei metų 9 lt., trims mėnesiams 4,50 lt. Užsienyje: met. 3 dol., pusei met. 1.50 dol.

LIETUVOS UKININKO vieną numerį pamatyti siunčiama dykai.

ADRESAS: KAUNAS, LAISVĖS ALĖJA Nr. 60.

REIKALAUKITE MUSŲ NAUJO 1925 METŲ KNYGŲ KATALIOGO.

"DIRVA"

Mokslo, Literaturos ir Politikos Laikraštis. Išeina Penktadieniais, 8 pusl., didelio formato visuomenės laikraštis.

Prenumerata metams $2.00
Lietuvoje metams $3.00
Pusei metų pusė kainos.

"Dirvos" Agentura siunčia pinigus į Lietuvą ir partraukia gimines į Ameriką.

"D—I—R—V—A"
3352 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

"VIENYBĖ"

LIAUDIES UNIVERSITETAS.

Tas, kuris turi 37 metų "Vienybės" kompletus, turi namuose turtą, kurio kulturinė vertė atstoja pagarsėjusią pas amerikonus "Five Foot Book Shelf" išleistą Harvardo universiteto prof. pagelba.

Ir kiekviename numery "Vienybės" kulturos turtas didėja eilėmis, apysakomis, mokslo straipsniais, žiniomis iš visų pasaulio kraštų ir Lietuvos.

Keturi doleriai ant metų reiškia truputį daugiau kai centas į dieną. O už juos gausite "Vienybę" kas antra diena ir džiaugsitės kas dieną.

VIENYBĖ
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

SUSIVIENJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA S. V., KURIOS TURTAS ARTI $500,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta $248,537.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta $247,687.15.

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtinės skyriai — $150, 300, 600 ir 1,000.

Pašalpos skyriai — $6.00, 9.00, ir 12.00 į savaitę.

Platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA
307 W. 30-th STREET, NEW YORK, N. Y.

Vietos žinios.

SANDARIEČIŲ PRAKALBOS.

Praeitą sekmadienį, vakare, įvyko Lietuvių svetainėje vietos Sandariečių prakalbos. Prakalbos buvo rengtos tikslu išaiškinti kun. Garmaus užvestą bylą prieš "Sandarą." Vakaro vedėjas St. Mockus pirmiausiai perstatė kalbėti buvusį "Sandaros" Redaktorių V. J. Šliakį, kuris šaltai ir rimtai nurodė už ką "Sandara" buvo patraukta teisman ir kaip kun. Garmus elgėsi teisme.

Antras kalbėjo buvęs "Sandaros" administratorius K. J. Paulauskas, kuris taippat kalbėjo tos pačios bylos reikalu. K. Norkus negalėjo pributi kalbėti.

Abudu kalbėtojai gerai ir rimtai nurodė į dalyką ir pareiškė, kad klerikalai giriasi griovio neperšokę. Byla dar nėra pasibaigus. Labai galimas daiktas, kad apeliacijos teismas nepatvirtins praeitą džiurės nusprendimą. Taigi kalbama byla dar nepasibaigus — ji pasibaigs tik ateinantį rudenį.

Publikos atsilankė pastebėtinai skaitlingai. Retai pasitaiko taip daug susirinkti į paprastas prakalbas.

VAGILIAI APSILANKĖ.

Iš subatos į nedėlios naktį vagys įsilaužė į gerai žinomų biznierių, Bolio ir Klimo, geležinių daiktų krautuvę. Bet nežinia dėl kokios priežasties jie nieko neišnešė. Tik numesdami nuo lentynos gasinį, mažą pečių sudaužė ir išlaužė krautuvės duris. Tuo nuostolio padarė apie dvidešimt penkis dolerius.

MAKAUSKIS BOSTONE.

Praeitą nedėldienį gerb. J. Makauskis, Valstiečių Liaudininkų atstovas apsilankė So. Bostone, kur pabuvęs tris dienas išvyko į Brooklyną. Praeitomis savaitėmis gerb. Makauskis važinėjo su prakalbomis po Conn. valstiją. O praeitą nedėldienį laikė prakalbą Cambridge, Mass. Dabar gi tęsia savo maršrutą New Yorko valstijoje.

GOTAUTAS BOSTONE.

Žymus Sandariečių veikėjas Gotautas, iš Worcesterio, lankėsi So. Bostone praeitą panedėlį. Gerb. Gotautas pranešė, kad Worcesterio Sandariečiai uoliai veikia ir rengiasi dar prie didesnio veikimo.

GABIJOS CHORUI.

Gerb. Gabijiečiai ir gabijietės, malonėkite visi susirinkti kovo 18 d., 7:30 val. vak., į "Sandaros" svet., 327 E st., So. Boston, Mass.

Išvažiavus gerb. kompozitoriui M. Petrauskui į Lietuvą buvo pertraukta tolimesnis dailės veikimas So. Bostone. Bet su minėtu vakaru vėl mes pradėsime veikti. Nes gavome gabiausį choro vedėją ir todėl vėl galėsime sekmingai lavintis. Kovo 18 d. bus dainų praktika ir aptarimas Gabijos reikalų. Todėl labai svarbu visiems atsilankyti.

Stovintis komitetas.

SLA. KP. VEIKIMAS.

Vietinė SLA. kuopa ruošiasi prie Konkurso, kurį paskelbė SLA. Centras. Sakoma, kad Bostono kuopa šiame konkurse padarys pastangų laimėti skiriamas dovanas konkurse. Labai butų malonu matyti šios organizacijos vietinės kuopos narių smarkų organizatyvį veikimą. Organizatorius p. J. Lekys, sako: "Aš jau pripratau veikti organizatyviame veikime, tat pasitikiu, kad turėsiu nemažesnes pasekmes SLA. konkurse kaip ALTS. Konteste turiu" Linkime musų draugui gerų pasekmių.

Rep. KGK.

BUS GRAŽUS TEATRAS.

"Grafas Kaimiečio Bernu" ir "Aptiekorius" rengiama perstatymui scenoj.

Vietos Lietuvių Moterų Apšvietos draugija rengia perstatymui dvi komedijas subatoj, kovo 28 d., Lietuvių svetainėj, So. Bostone. Vietos lietuviai turės progą pamatyti gražius veikalus musų scenoj. Matomai šios draugijos narės yra gana darbščios, nes gana tankiai parengia gerų pramogų.

Rep. KGK.

CAMBRIDGE'AUS SANDARIEČIŲ PRAKALBOS PUIKIAI PAVYKO.

Pereitą nedėldienį, kovo 15 d. vietos Sandaros 9 kp. surengė prakalbas Y. M. C. A. Salėje. Kalbėjo minėto namo gaspadorius amerikonas, kuris savo kalboje palietė Europos reikalus pastebėdamas, kad ten šiandiena geros tvarkos dar nėra ir ragino Amerikoje gyvenančius europiečius kiek galima prisidėti prie tenai įvedimo tinkamos tvarkos.

Gi buvęs "Sandaros" redaktorius V. J. Šliakys ir buvęs Administratorius K. J. Paulauskas, kalbėjo apie buvusią bylą su kun. Garmum. Jiedu susirinkusiai skaitlingai publikai (buvo apie 300) suteikė daug svarbių žinių. Jie išaiškino bylos eigą nurodydami, kad kaip kunigai, taip ir jų kiti liudininkai vienoje bylos eigoje liudijo vienaip, gi kitoje po prisieka jau užsigynė savo pirmuosius žodžius ir griebėsi priemonių, kad tik šliakį apkaltinus.

Kun. Garmus antrame bylos tardyme užsigynė, kad jis kur minėjo kartuves, gi susirinkusių tarpe daugelis paliudijo rankų pakėlimu, kad girdėjo Garmų kartuves minint. Žodžiu sakant, šios prakalbos parodė Cambridge lietuviams ant kiek pas musų klerikalus yra doros supuvimas. Laike tų dalykų aiškinimo, Cambridgiaus vargonininkui šereikai, matyt, pasidarė karšta ir norėjo ką tai pasiteisinti, bet iš publikos gavo pastabą, kad vargonus grajinti nereikia ir kad jis pabutų ramybėje.

Paskiaus kalbėjo Valst. Liaud. Atstovas J. Makauskis, kuris nurodė šiandieninę Lietuvos padėtį klerikalams viešpataujant; kokių jie netaktų dasileidžia, kas skaudžiai atsiliepia į šalies gyventojus. Jo kalba darė didelį įspudžio.

Paskutinis kalbėjo Sandaros iždininkas A. Ivas, kuris trumpoje kalboje palietė lietuvių politiką Amerikoje ir Lietuvoje. Jis ragino Amerikos lietuvius su atsidavimu dirbti Lietuvos labui, kad kaip galima prašalinus tuos trukumus, kokie dabar yra, pakeičiant visą Lietuvos valdžios aparatą. Po prakalbų lėšų padengimui buvo renkamos aukos. Aukų surinkta apie $14.00.

Buvęs.

DEMOKRATIJA BUSINTI RUSIJOJE.

Svetimšalių Politikos Asociacijos mitinge, Bostone, kalbėjo Rusijoje augęs ir nesenai ją aplankęs Maurice G. Hindus. Jisai yra kolegijos mokslus baigęs ir parašęs knygą "Rusijos kaimiečiai ir revoliucija." Savo kalboje Hindus pareiškė, jog juo toliau, tuo labiau pasireiškia Rusijoje konfliktas tarp augančio sodiečių individualizmo ir industrialinių darbininkų komunizmo. Esą, Rusijos sodiečiai-ukininkai nesiinteresuoja politika ir negali politiniai galvoti. Jei jie galvotų politiniai, tai jau senai nebebutų buvę bolševikų. Nes 100,000,000 suviršum ukininkų šiandie turi klausyti keleto desėtkų tukstančių komunistų.

Tačiau ukininkai šviečiasi ir žengia pirmyn. Komunistai mokina juos ką mąstyti. O kada jie išmoks ką mąstyti, tai neims jiems daug laiko išmokti ir kaip mąstyti. Kartą gi išmokę kaip mąstyti, jie įves į savo kraštą demokratiją — bus padaryta atatinkamas kompramisas tarp miestelėnų ir sodiečių.

Kas dėl Jung. Valst. pripažinimo Rusijos, tai kalbėtojas pareiškė, kad Amerika daug geriau padarytų, jeigu pripažintų Rusiją. Girdi, bolševikų propaganda Amerikai nė kiek nepavojinga. Nes čia tvirtai laikosi vidurinė klasė, kuri neprileisianti Ameriką prie revoliucijos, arba net ir mažų bolševistinės propagandos pasekmių bruzdėjimų.

PRIPAŽĮSTA SILPNUMĄ.

Pereitame "Sandaros" numeryje minėjom, kad šv. Juozapo Sąjungos organas "Darbininkas" patalpino peticiją po kuria reikalauja savo viernųjų pasirašyti ir siųsti Lietuvos Vidaus Ministerijai, kad pastaroji neįsileistų į Lietuvą pažangiųjų laikraščių. Mes ant to pasakėme, kad tokie dalykai tik pas klerikalus galimi.

Štai "Garsas" savo N. 11, apžvalgoje perspausdino tos peticijos tekstą, ir vieton daryti savo išvedimą sako: "Ar šis žygis pagirtinas ir ar įvykdomas, mes sprendimo nedarome, lai sprendžia musų skaitytojai."

Vadinasi, "Garso" redaktorius taip išsireikšdamas pripažįsta "Darbininko" redaktoriaus silpnumą, bet nejaugi viešai į akis savo bendrui imsi ir pasakysi, ką apie jį manai.

Girkalniškis.

SVEČIAI LANKĖSI.

"Sandaroj" lankėsi svečiai: pp. Jonas Sekys su žmona iš Lawrence, Mass,, p. Bazeviče, iš Athol, Mass. A. J. Gotautas iš Worcester, Mass. Visi svečiai lankėsi su biznio reikalais ir užėjo aplankyti savo organizacijos centrą.

NORIMA SUTVERTI DAINININKŲ DRAUGIJĖLĖ.

Praeitą seredą buvo susirinkę keletas dainininkų, kurie tarėsi sutverti Naujoj Anglijoj pasižymėjusių dainininkų draugijėlę, kuri galėtų statyti scenoje operetes ir tt. Tapo išrinkta laikina valdyba, kuri pasirupins sušaukti Naujosios Anglijos dainininkų suvažiavimą plačiau dalyką apkalbėti. **Rep.**

FRANCUZĖMS BALSUOTI.

PARYŽIUS. Francijos Senatas-Deputų namas paėmė apkalbėjimui netikėtą bilių, kuris reikalauja, kad butų suteikta moterims teisės balsuoti miestų valdžios rinkimuose, kurie įvyks už kokių šešių savaičių. Tuo klausimu deputai yra beveik pusiau pasidalinę. Labai galimas daiktas, kad moterys gaus teises balsuoti. Už tas teises, rodos, daugiau stoja dešinieji, kurie, galbut, tiki pasinaudoti moterų nesusipratimu. Kaip antai Lietuvoje davatkėlės labai daug prisideda prie palaikymo "krikščionių-demokratų" valdžios.

KUBOS SALOS PAKTAS RATIFIKUOTAS.

WASHINGTON, kovo 13 d. Jung. Valst. Senatas ratifikavo Kubos salos, vadinamos "Isle of Pines," arba Pušų Sala, paktą. Negociacijos dėl tos salos buvo darytos dvidešimts vieneri metai atgal. Paktas ratifikuota, pasiliekant Jung. Valst. mažų rezervacijų. Balsai pasidalino 63 prieš 14. Taigi, nuo dabar Jung. Valst. pripažino pilnas teises valdyti tą salą.

Kongrese tapo priimtas sumanymas išleisti įstatymą, pagal kurį nepiliečiai pagauti verdant ar parduotant degtnę butų išvaromi iš Amerikos.

BEKERYS

Daug metų patyręs vokiškos kepyklos ant pajų visokių keikų ir baltos duonos, ieškau darbo arba sutinku eiti į partnerius. Rašykite šiuom antrašu:

BAKER
327 E St., So. Boston, Mass.

Milžiniškos Prakalbos!

Lietuvių liaudies žinyčioje bus prakalbos, kuriose kalbės Dr. A. F. Reimer'is ir Dr. Fr. Shepler'is Abu kalbėtojai yra profesoriai Bostono Universiteto ir žymus rašėjai.

Prakalbose bus išaiškinama kas yra metodistų sekta ir kokius planus ji turi Amerikos lietuviams ir lietuviams Lietuvoje. Malonėkite ateiti ir išgirsti šias prakalbas nedėlioje kovo-March 22 d. 1925, pradžia 7:30 val. vakare Lietuvių žemutinėj svetainėj. Taipgi bus programas iš dainų ir muzikos. Visi ateikite ir išgirskite ko dar negirdėjot. Įžangos nebus.

Komitetas.

STRAND Tailoring Co.

Ar nori turėt gerą siutą? Jei taip, tai ateik pas mane ir persitikrink. Aš pasiuvu siutus pagal naujausią madą ir taisom, valom senus, suprosinam, padarom taip kaip naują. (11-27)

308 W. BROADWAY,
2-rų lubų arti D St.
SO. BOSTON, MASS.
Savininkas **Mikas Neciackas.**

Parsiduoda Namas

Geras Bargenas. Pirk dabar.

Dviejų šeimynų naujas namas su visais naujais įtaisymais 5 ar 6 kambarių parsiduoda dėlto, kad savininkas važiuoja į Lietuvą tai labai pigiai parduoda. Kreipkitės prie pirmos progos, kad nepralaimėtumėte tą progą. Rendų neša $105.00, o parsiduoda tik už $10,500. Norintįs pirkti, kreipkitės tiesiai pas Savininką po Num. **226 Kennebec Str., Mattapan, Mass.**

Savininką galima matyti subatom po pietų ir šventadieniais. Važiuojanti karais, imkite karą nuo Forest Hill Milton ar Mattapan karą, kuris priveš į vietą.

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėt ir lietuviškai
Ofiso valandos Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3. Vakarais nuo 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

JURGIS STUKAS

FOTOGRAFAS

453 Broadway,
So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 0464-J.

Bronis Kontrim

Constable, Real Estate, Visokių Apdraudimų (Insurance) Agentas,

361 W. Broadway.
Tel. So. Boston 0605
Tel. So. Boston 2483-W.
120 Marine Road
SO. BOSTON, MASS.

PARDAVIMAS

PARSIDUODA geras virtuvės (kičino) pečius. Atsišaukit nuo 5 val. vakare iki 10 val.
(3-čių lubų)
35 Covington St.,
So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 4000.
DR. J. C. LANDŽIUS - SEYMOUR
Lietuvis Gydytojas.
772 Broadway,
So. Boston, Mass.
Valandos 9-11 2-4 6-9.

Tel. S. B. 2805-R.
Lietuvis Optometristas

Išegzaminuoju akis prisklriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.
J. L. PAŠAKARNIS, O. D.
447 Broadway,
So. Boston, Mass.

Res. W. Newton 1463-W.
Lietuvys Advokatas
Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.
FRANAS J. KALINAUSKAS
414 Broadway, S. Boston, Mass
Ofiso Tel. S. B. 441

P. J. Akunevičius

LIETUVIS GRABORIUS.
PERSIKĖLĖ Į NAUJĄ VIETĄ.
Suteikia geriausį paskutinį patarnavimą, todėl verta pas jį kreiptis.
OFISO IR GYVENIMO ANTRAŠAS:
820 E. 6-th St., So. Boston, Mass. Tel. S. B. 0183-W.

Pirk Gerą Bizni

BROCKTON, MASS.

Parsiduoda su visais įtaisymais trijų gyvenimų namas 6šių kambarių 6-šių Karų Garadžius, taipgi ir biznis MEAT MARKET, su visais fornišiais ir įtaisymais, koki tik yra reikalingi Bučerniai ir Grošernei. Biznis išdirbtas per devyniolika metų, vos tik trečiose rankose randasi, apgyventa tirštai lietuvių apgyventoj kolionijoj. Pardavimo priežastis paaiškins savininkas asmeniškai.
Kreipkitės šiuo antrašu:

JOSEPH KASTANTINAVIČIA
38 Emmet Street, Brockton, Mass.
Tel. 5906-J.

Real Estate

3 šeimynų kampinis namas po 5 kambarius katrai, su maudynėmis, skalbynėmis, piazais ir tt. Savininkas išvažiuoja todėl parduoda už $7800.

12 šeimynų namas geram pataisyme, elektros šviesa, rendos $255 į mėnesį, prekė $18,500; dženitoriaus nereikia.

A. IVAS
361 W. Broadway,
South Boston, Mass.

CITY POINT.

6 šeimynų po 4 kambarius kampinis namas, su skalbynėmis, elektros šviesa puikiai ištaisytas. Rendų neša į metus $1,704. Savininkui reikia pinigų tai parduoda tik už $13,000.

SANDARA REAL ESTATE
V. P. Yankus, Vedėjas.
327 E St., So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2408.

Parsiduoda pigiai

Du namai, vienas 40 šeimynų, įeigos į metus suviršum $21,000, išlaidų apie $10,000, gryno pelno į metus apie $11,000; įnešti tik $10,000. Antras namas 5 štorai ir 18 šeimynų. Įeigu $13,600, išlaidų $6,400, gryno pelno $7,200, įnešti tik $9000. Abu namai yra beveik nauji ir turi šios mados visus įtaisymus. Norėdami daugiaus žinių kreipkitės pas

A. J. NAMAKSY,
395 Broadway, So. Boston, Mass.
Tel. 2340.

MIKO PETRAUSKO OPERETĖS.

Norinti įsigyti MIKO PETRAUSKO Operetęs rankraštyje ir spausdintas, kreipkitės pas:
J. C. NAVADAUSKAS
125 Allston St., Lawrence, Mass.

Naujoj Vietoj.

Geriausis So. Bostono Kostumeriškas Kriaučius vietos Sandarietis persikėlė į naują vietą. Gerbiamieji, norinti užsisakyti ant ordelio drabužius kreipkitės pas mus, o mes padarysime tamistoms pagal naujausios mados. Taipgi senus drabužius taisom, valom ir prosinam kaip vy-
(ant antrų lubų.)
rų taip ir moterų.
Musų antrašas tokis:
A. SIMOKAITIS,
344 Broadway, So. Boston, Mass

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H.S. Stone O.D.
Akių Specialistas
399a BROADWAY,
Tarpe E ir F gatv., So. Boston.

NAUJAS
Išpardavimas

Jeigu nori sutaupyt pinigų, ateik į šį išpardavimą dabar. Žiurėk, kad užeitum į tikrą vietą Broadway išpardavimo Krautuvę,
167 BROADWAY,
SO. BOSTON, MASS.

Namų Tel. Aspinwall 0870
Tel. So. Boston 3520
A. O. ŠALNA (SHALNA)
LIETUVIS ADVOKATAS.
Baigęs du Universitetu Cornell University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.
"Darbininko" Name
(antros lubos)
366 W. Broadway, So. Boston.